

Ozko prometno grlo na cesti v Selško dolino, odsek skozi Staro Loko, bo v kratkem odpravljeno. Delavci SGP Tehnik iz Škofje Loke in Cestnega podjetja iz Kranja zaključujejo z deli na 800 metrov dolgi obvoznici od škofjeloške Name do konca naselja Stara Loka. — Foto: F. Perdan

Leto XXVIII. Številka 71
Cena: 1,50 dinarja

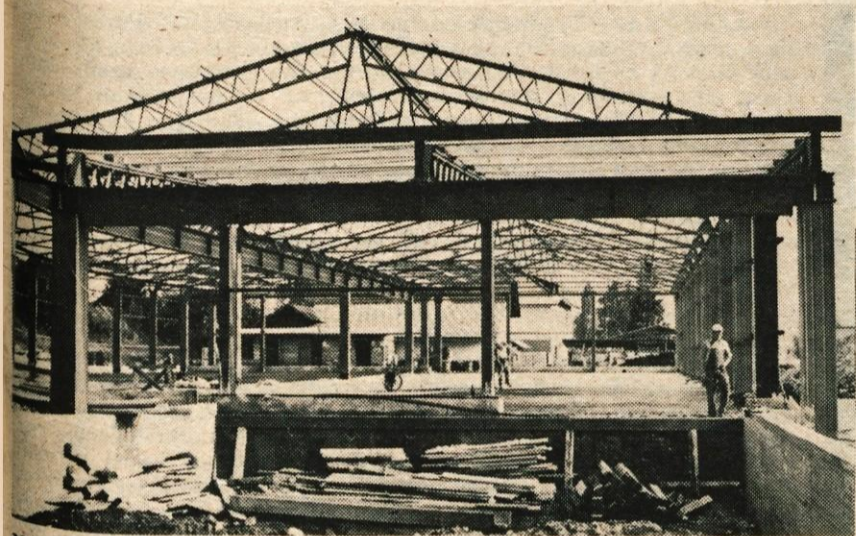
Ustanovitelj: občinske konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka
in Trzin — Izdaja CP Glas Kranj. Odgovorni
urednik Albin Učakar

GLAS

Kranj, petek, 19. 9. 1975

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik,
od januarja 1958 kot poltednik, od janu-
arja 1960 trikrat tedensko, od januarja
1964 kot poltednik ob sredah in sobotah,
od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

NOVA SKLADIŠČA — V trgovskem podjetju Murka Lesce, kjer so lani praznovali 20-letnico obstoja in uspešnega poslovanja in kjer bo letos 220-članski kolektiv s 75 učenci v gospodarstvu ustvaril blizu 250 milijonov dinarjev blagovnega prometa, so na podlagi študijskih analiz trga in drugih pogojev že pred tremi leti sprejeli razvojni program do 1980. leta. V okviru tega programa prav zdaj gradijo pri upravni stavbi v Lescah nova skladišča. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Prebivalci Fužin ter okoličani v krajevni skupnosti Trebija v Poljanski dolini so te dni priča pomembni pridobitvi. V kraju so namreč zgradili prepotreben most prek reke Sore. Dosedanji, ki je bil lesen, zaradi dotrajanosti že nekaj let ni dovoljeval, da bi se prek njega odvijal kakršenkoli težji promet. Ko bo nov most dokončno dograjen, se bo pot med Sovodnjem in Žirni skrajšala za približno tri kilometre. Denar za gradnjo so prispevali skupščina občine Škofja Loka, krajevna skupnost Trebija, domačini pa so pri gradnji žrtvovali več sto prostovoljnih delovnih ur. (jg) — Foto: F. Perdan

Prebivalci Gregorčičeve ceste v Predtrgu v Radovljici so se odločili, da bodo sami prispevali za ureditev kanalizacije in položitev asfalta na cesti. V tem delu Radovljice je okrog 50 hiš in vsaka bo prispevala poprečno po 4000 novih dinarjev. Nekaj bo dodala krajevna skupnost, nekaj pa Komunalno podjetje Radovljica. Celotna dela bodo veljala okrog 500.000 novih dinarjev. Predsednik skupščine krajevne skupnosti Radovljica nam je povedal, da mora biti po programu asfalt na cesti položen do sredě oktobra letos. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Stabilizacijsko srednjeročno obdobje

Koordinacijski odbor za usmerjanje družbenopolitične aktivnosti za uresničevanje ciljev družbenoekonomske stabilizacije v kranjski občini je v minulih dveh mesecih temeljito ocenil sedanji ekonomski in družbeni položaj v občini. Ugotovil je, da obstaja v občini vrsta dokumentov, ki opredeljujejo nekatere negativne pojave. To so stabilizacijski programi iz leta 1971, akcijski program iz leta 1972. Leto kasneje je sprejel nekatera konkretna stališča zbor samoupravljalcev. Nadalje stabilizacijska prizadevanja opredeljujejo zaključki posvetovanja o zaposlovanju, sklepi lanske in letošnje občinske konference ZK in dogovor o kadrovske politiki.

Letošnja poletna akcija zato kranjskega gospodarstva in družbenih dejavnosti ni presenetila. Vseeno pa so člani odbora ugotovili nekatere težave, s katerimi se srečujejo v delovnih organizacijah. Tako se bo treba spoprijeti z ekonomskimi odnosi s tujino. Preusmeriti in povečati bo treba izvoz. Za velika podjetja kot so

Iskra, Planika, Sava in Tekstilindus je namreč domači trg v Jugoslaviji premajhen. Prav od pravilne usmeritve na zunanem trgu pa je odvisen nadaljnji razvoj teh delovnih organizacij. Pri izvozu je namreč doslej vedno prevladovala ocena, da je treba izvažati zaradi plačilne bilance, zdaj bo treba hkrati tudi misliti, kako zagotoviti normalen razvoj podjetja.

Eden ključnih problemov v kranjski občini je bilo že nekaj let zaposlovanje. Letošnji polletni rezultati kažejo na večjo umirjenost na tem področju, saj se je število zaposlenih ob polletju povečalo v primerjavi z lanskim letom za 4,1 odstotka. Ugotovili so tudi, da v kranjski občini ni nepokritih investicij, so pa nekatere prekoračitve, za katere so zagotovljena sredstva. Sicer pa do konca leta v občini ne bo začelih večjih investicij, v prihodnje pa bodo vsako investicijo družbeno preverili in branžno ovrednotili. Odbor tudi meni, da v občini ni bilo večjih prekoračitev cen tako na komunalnem kot drugih področjih. Seveda pa inšpekcijske

službe na tem področju še vedno preverjajo dejansko stanje. V gospodarstvu podatki kažejo na dokaj ugodne polletne poslovne rezultate. Kritična postaja le nelikvidnost, ki je povezana s pomanjkanjem obratnih sredstev. Zato so se v organizacijah in v temeljnih organizacijah združenega dela že lotili selekcije kupcev. Eden od glavnih pogojev za reševanje problemov v gospodarstvu pa bo še naprej preskrba z materiali. Prav pri tem so imele nekatere delovne organizacije pred nedavnim precejšnje težave, ki so se povečale še zaradi uvoznih omejitev.

Sicer pa koordinacijski odbor, ki je že izdelal analizo, meni, da je bila sedanja akcija potrebna in uspešna. Hkrati ugotavlja, da ljučnih problemov v občini ne bo moč rešiti takoj, marveč mora biti stabilizacija prisotna v celotnem prihodnjem srednjeročnem obdobju. Glavna naloga, ki čaka gospodarstvo do leta 1980 pa je ureditev ekonomskih odnosov s tujino in bolj umirjena politika zaposlovanja. A. Žalar

5. stran:
30 let Prešernovega gledališča
v Kranju

6. stran:
V Sebenjah je žaba gospodar

11. stran:

Zlato pa sir pa
— kravji bal

14. stran:

Pristrižene peroti
tatinski družini

16. stran:

Med prvimi
in prvi na svetu

30¹⁹⁴⁵
75
ELAN

Naročnik:

VIII. MEDNARODNI SEJEM OBRTI IN OPREME OD 10. DO 19. OKTOBRA 1975

Več pripravnikov

Od januarja do junija letos so po najnovejših podatkih zveznega zavoda za statistiko naše delovne organizacije sprejele 4150 pripravnikov več kot v enakem obdobju lani. Od januarja do konca julija je nastopilo službo 23.000 pripravnikov.

Tekmovanje kovinarjev

Na devetem tekmovanju kovinarjev Jugoslavije, ki bo od 16. do 19. oktobra v Novem Sadu in Skopju, bo sodelovalo 384 najboljših kovinarjev iz vseh republik in pokrajin. Pokrovitelja tekmovanja sta mostarski SOKO in zagrebška tovarna Rade Končar. Tudi tokrat bodo najboljšim jugoslovanskim kovinarjem izročili zlate ročne ure, darilo predsednika republike Josipa Broza-Tita.

Manj prevozov na železnici

Vse prometne panoge, razen železniškega transporta, so v zadnjih mesecih povečale obseg svojih storitev. Skupno povečanje od začetka leta do konca julija znaša 3 odstotke. Največ, in sicer za 36 odstotkov, se je povečal promet v letalstvu, rečni promet za 10 odstotkov, javni avtomobilski promet za 7 odstotkov, pomorski za 2 odstotka, na železnici pa je bilo za 4 odstotke manj prevozov.

Pocenitev nekaterih proizvodov

Izvršni odbor združenja organizacij gradbeništva ter industrije gradbenega materiala Slovenije je predlagal pocenitev nekaterih proizvodov. Pri tem naj bi se znižale predvsem cene tistih izdelkov, ki so se podražili več kot je bilo dogovorjeno s politiko cen za letos. Tako naj bi se industrija gradbenega materiala vključila v akcijo za stabilizacijo tržišča.

Kolokvij o samoupravljanju

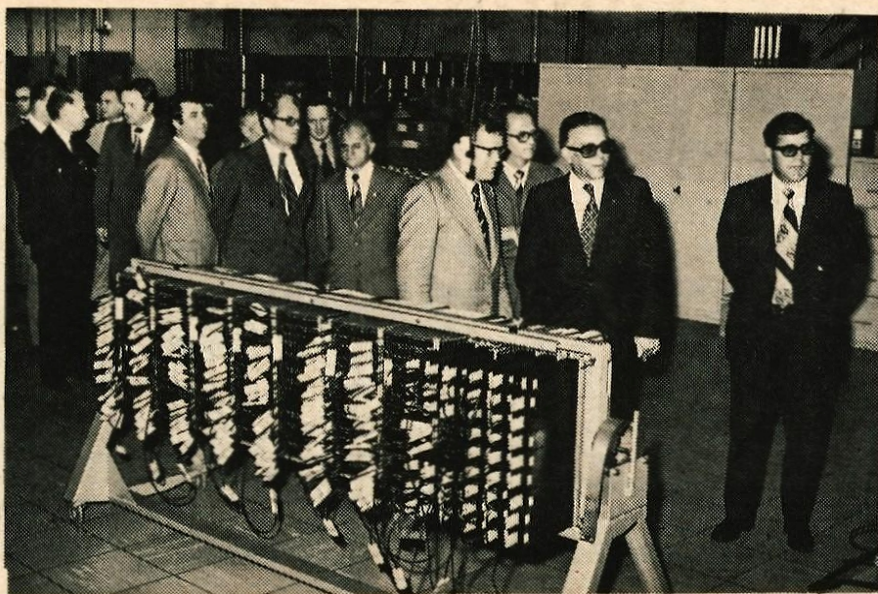
Ta teden je v Beogradu jugoslovansko-francoski kolokvij o samoupravljanju. Kolokvij se s francoske strani udeležujejo predstavniki Demokratske federacije dela, prve francoske družbenopolitične organizacije in prve zahodnoevropske sindikalne organizacije, ki se je izrekla za samoupravljanje. Na kolokvij udeležujejo aktualna vprašanja v zvezi z razvojem samoupravljanja.

Upravljanje sredstev solidarnosti

Na današnji seji bodo člani izvršnega odbora republiške konference SZDL govorili o družbenem dogovoru o načinu uporabe in upravljanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč, družbenem dogovoru o zaščiti vzdrževanju in urejanju spomenikov NOB s posebnim poudarkom na Bazo 20 ter poslušali informacijo o nekaterih aktualnih vprašanjih v zvezi z uresničevanjem zakona o visokem šolstvu.

Rekordna proizvodnja sladkorja

Tovarna sladkorja v Bitoli, edina te vrste v SR Makedoniji, je te dni začela predelovati sladkorno peso, ki je letos v tej republici zelo dobro obrodila. V treh mesecih bodo v tej tovarni predelali okoli 13.000 vagonov sladkorne pese. To bo obenem tudi največja količina, ki so jo v tako kratkem času predelali v bitolski tovarni.

DELEGACIJA IS MAKEDONIJE V SLOVENIJI — Na povabilo izvršnega sveta SR Slovenije je v ponedeljek pripotovala na dvodnevni obisk v Slovenijo delegacija izvršnega sveta Makedonije pod vodstvom predsednika Blagoje Popova. Delegaciji slovenskega in makedonskega izvršnega sveta sta se pogovarjali o izvajanju stabilizacijskih ukrepov v obeh republikah, o sodelovanju organizacij združenega dela in o sodelovanju na področju kulture, visokega šolstva in znanstveno-raziskovalnega dela. Razpravljali so tudi o odnosih s sosednimi državami in o izkušnjah o izgradnji družbenoekonomskega in političnega sistema. V ponedeljek popoldne je delegacija iz Makedonije obiskala tovarno športne opreme Elan v Begunjah in Bled, v torek dopoldne pa Iskrino tovarno na Laborah. Na sliki: Delegacija IS Makedonije na obisku v Iskri na Laborah, kjer so jo med drugim pozdravili in seznanili s proizvodnjo predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Iskre pod vodstvom direktorja ATC Iskra inž. Marjana Kristana. Pogovorov sta se udeležila tudi predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar in predsednik kranjske občinske skupščine Tone Volčič. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Kranj

V torek popoldne se je sestal koordinacijski odbor za spremljanje in izvajanje družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov ter nekaterih drugih osebnih prejemkov ter o gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975. Razpravljali so o polletni oceni izvajanja družbenega dogovora in o dogovarjanju o skupni porabi v prihodnjem letu.

Včeraj popoldne sta se v Kranju sestala na skupni seji zbor združenega dela in družbenopolitični zbor občinske skupščine. Razpravljala sta o osnutku dogovora o družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976—1980 in o nekaterih drugih osnutkih republiških srednjeročnih dokumentov.

Danes popoldne bo v Kranju štirinajsta seja komiteja občinske konference zveze komunistov. Razpravljali bodo o oceni prvih rezultatov stabilizacijskih prizadevanj v občini in o nadaljnjem razvoju delavske univerze Tomo Brejc Kranj.

V ponedeljek popoldne bo skupni sestanek delegatov za področje gospodarstva in zbora občin iz kranjske občine. Razpravljali bodo o gradivu za prihodnjo sejo zbora združenega dela in zbora občin skupščine SR Slovenije ter določili delegate za sejo. A. Ž.

Radovljica

V torek dopoldne se je v Radovljici sestal koordinacijski odbor za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov ter nekaterih drugih osebnih prejemkov ter o gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975. Obravnavali so polletno oceno izvajanja družbenega dogovora in razpravljali o dogovarjanju o skupni porabi v prihodnjem letu. — Opoldne v torek pa se je sestal tudi izvršni svet radovljiške občinske skupščine in obravnaval več vprašanj s področja komunalne in drugih dejavnosti.

Včeraj popoldne se je pri občinski konferenci socialistične zveze Radovljica sestal na prvi seji koordinacijski odbor za družbenopolitično izobraževanje. Razpravljali so o predlogu programa družbenopolitičnega izobraževanja v občini v sedanjem jesenskem obdobju in o programu izobraževanja v prihodnjem letu. Oba predloga, v katerih so programi razdeljeni na več področij, je pripravila delavska univerza. Predvideni so seminarji za komuniste, člane oziroma aktiviste SZDL, sindikata, mladine, za delegate samoupravnih skupnosti in druge ter različna predavanja. Različne oblike izobraževanja bodo potekale na Bledu, v Bohinju, Begunjah, Lescah, Podnartu, Radovljici in v večjih delovnih organizacijah. Prvi seminarji za člane osnovni sindikalnih organizacij bodo že konec tega meseca na Bledu. A. Ž.

Tržič

Občinska konferenca ZKS Tržič je na torkovem zasedanju zaradi obveznosti pri študiju razrešila članstva v komiteju občinske konference ZKS Borisa Janca, ki je bil obenem tudi sekretar aktiva komunistov-delavcev, in Bojana Belaka. Na njuni mesti je izvolila Vero Primožič in Marasa Dželo-viča. Za sekretarja aktiva komunistov-neposrednih proizvajalcev pa so izvolili Milana Rustjo.

Sekretar komiteja občinske konference ZKS Tržič Janez Piškur je sklical za ponedeljek posvetovanje sekretarjev osnovnih organizacij ZK tržiške občine. Na posvetovanju bodo razpravljali o vključevanju Zveze komunistov v družbeno akcijo za stabilizacijo gospodarstva v občini, predlogih za reorganizacijo nekaterih osnovnih organizacij v občini, načrti obnovi Zveze, kadrovanju v občinsko politično šolo in srednjo politično šolo pri CK ZKS ter vlogi in nalogah poverjenikov za politično literaturo. Na sejo so vabljene tudi predsedniki komisije za organiziranost in razvoj, kadrovska vprašanja in statutarna vprašanja.

V sredo je bila v Tržiču seja odbora za obnove in oživitve (revitalizacijo) starega mestnega središča, ki mu predseduje predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Tržič inž. Vili Logar. Da bi se ljudje lahko bolje seznanili z načrtno obnovo starega Tržiča, bodo v tržiškem paviljonu NOB v petek ob 18. uri razgrnili revitalizacijski načrt starega mestnega jedra. Razstava bo odprta do 6. oktobra. —jk

Svečanost na Kriški planini

V nedeljo, 21. septembra, ob 11. uri bo na Kriški planini drugo srečanje partizanov in aktivistov krvavškega območja. Srečanje pripravljata krajevna organizacija zveze združenj borcev NOV Cerklje skupaj z občinskim odborom ZZB NOV Kranj in kranjskim planinskim društvom. V kulturnem programu bodo nastopili učenci osnovne šole Cerklje, cerkljanski mladinci in čla-

ni kulturno-umetniškega društva. O pomenu srečanja in dogodkov med vojno na tem območju pa bo govoril predsednik osnovne organizacije ZSMS Cerklje Stane Bobnar.

Vsak udeleženec drugega srečanja, ki bo poslej vsako leto, bo dobil tudi poseben karton, ki ga je izdalo Planinsko društvo Kranj. Po petkratnem obisku bo društvo vsakemu podelilo zlato značko. A. Ž.

NEW YORK — Takoj po VII. izrednem zasedanju generalne skupščine Organizacije združenih narodov (OZN) se je začelo v torek na sedežu svetovne organizacije 30. redno zasedanje generalne skupščine OZN. Svetovna organizacija je imela doslej 138 članic. V sredo pa se je članstvo spet povečalo. V OZN so bile sprejete nakdanje portugalske kolonije Mozambik, Kapverdski otoki in Sao Taome, pričakujejo pa, da bo do konca zasedanja generalna skupščina na predlog varnostnega sveta sprejela v članstvo še nekdanjo avstralsko kolonijo Papuo — Novo Gvinejo in nekdanjo nizozemsko kolonijo Surinam, ki se je otrešla nadvlade ta teden. Tako bo imela svetovna organizacija 143 članic. Čestitkam novospregretim članicam se je pridružil tudi jugoslovanski veleposlanik pri OZN Jakša Petrič. Za predsednika letošnjega zasedanja, na katerem razen gospodarskih vprašanj prevladujejo tudi politična (Ciper), Indokina, portugalske kolonije, Bližnji vzhod), je bil izvoljen luksemburški zunanji minister Gaston Thorn. Na zasedanje bo dopotoval tudi naš zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić, ki bo jutri končal obisk v prijateljski Kanadi. Pričakovati je, da bo stopil na govorniški oder 24. septembra.

TEL AVIV, WASHINGTON, MOSKVA, KAIRO — Izraelski obrambni minister Simon Peres je v torek odpotoval v Združene države Amerike na pogovore z ameriškim funkcionarji o dolgoročni gospodarstvi in vojaški pomoči Združenih držav Izraelu. Minister se je v Ameriki že sešel s svojim kolegom Jamesom Schlesingerjem in državnim sekretarjem Henryjem Kissingerjem. Poročila s srečanj govore, da bo ameriška pomoč Izraelu dosegla skoraj poltretjo milijardo dolarjev, od tega krepka polovica za vojaške namene. ZDA so namreč sprejele ob sklenitvi izraelskoegiptovskega mirovnega sporazuma precejšnje poročstvo za mir na tem področju. Egipčanski predsednik Sadat je sredi tedna ostro obsodil nasprotnike mirovnega sporazumevanja in grajal predvsem Sirijo in ZSSR. V Moskvi pa opozarjajo, da bo dobil Izrael v zameno za nekaj desetih kvadratnih kilometrov odstopljenega zasedenega ozemlja na Sinaju od Združenih držav ogromno količino orožja, kar spet podaljšuje mirno in pravično rešitev problema in povzroča »eksploziven« položaj. Razčiščevati nastali položaj bo naloga bližnjega obiska sovjetskega zunanjega ministra Andreja Gromika v Združenih državah.

LIZBONA — Sestavljanje nove, šestečasne vlade Portugalske, ne teče brez zapletov. Prizadevanja viceadmirala de Azevedo, ki mu je bila zaupana dolžnost mandatarja, so v zraku predvsem zaradi nesoglasij med socialnimi demokrati in komunisti ter polemikami, katera stranka bo imela resorje v novi vladi in koliko. Mandatar Pinheira de Azevedo si prizadeva dobiti podporo vseh strank. Da bi se vladna kriza čim prej umaknila s portugalskega političnega prizorišča in bi dobila država trdno vlado, si še posebej prizadevajo socialisti. Udeležujejo se vseh dolgotrajnih sej in posredujejo med komunisti, ki jim ponujajo v novi vladi najbolj izpostavljen resor prometa in zvez, in socialnimi demokrati, ki utegnejo dobiti nadzor nad pravosodjem in socialnimi zadevami.

BUENOS AIRES — Argentinska predsednica Maria Estela Peron je v nedeljo zvečer sporočila, da izroča začasno dolžnost šefa države predsedniku Senata Italu Luderju, sama pa je odšla na odhiv v oporišče letalskih sil Ascochingi pri Cordobi. Predsedniško dolžnost naj bi spet prevzela 17. oktobra, na dan obletnice gibanja Juana Perona. Nekateri pa sodijo, da utegne postati veteran peronističnega gibanja Italo Luder novi šef države. Iz Argentine že prihajajo vesti o odstopih nekaterih pomembnih vladnih funkcionarjev: notranjega ministra, obrambnega ministra, zasebnega tajnika predsednice Estele Peron in tiskovnega predstavnika Peronove

MADRID, KAIRO, ALŽIR — Pet palestinskih komandosov je v ponedeljek zjutraj zasedlo egipčevsko veleposlaništvo v Madridu, stavbo zaminiralo in obdržalo veleposlanika in dva diplomata za talce. Komandosov so grozili, da bodo pogelali stavbo z ujetniki v zrak, če bo skušala vdreti policija in če Egipt ne bo prekinil pogajanj z Izraelom. Skoraj istočasno pa je 50 arabskih študentov napadlo madridski sedež arabske lige, držalo dva talca in postavljal enake zahteve kot komandos. Egipt je ostro obtožil palestinsko osvobodilno organizacijo Jaserjem Arafatom na čelu za incident, vendar je slednji obtožbe zavrnil in dejal, da gibanje z dogodkom nima zveze. Obe drami sta se srečno končali. Študentje so kmalu popustili, medtem ko so bili komandosov vztrajnejši. Slednji so bili izpuščeni. O usodi komandosov, ki po lastnih izjavah ne pripadajo nobeni palestinski organizaciji, pa še ni nič znanega.

LONDON, BUKAREŠTA — Z izjemo Sovjetske zveze bo Romunija prva država po vojni, kamor prihaja na uradni obisk prvi minister Velike Britanije. »Prvi mož« otoka Harold Wilson bo v Romuniji gost predsednika Manea Manescuja, vendar bodo po londonskih ocenah pomembnejša srečanja med Haroldom Wilsonom in romunskim partijskim voditeljem Nikolaem Causecujem. Pogovori se bodo nanašali predvsem na jedrsko sodelovanje med državama in dolgoročno trgovinsko sodelovanje, saj je Romunija za SZ in Poljsko tretja največja vzhodnoevropska trgovska partnerica Britanije. Državniki bodo razpravljali tudi o mednarodnem političnem in gospodarskem položaju. J. Košnjek

Sklepe je treba uresničiti

V torek so se sestali v Ljubljani na prvem jesenskem delovnem posvetu sekretarji občinskih in medobčinskih svetov Zveze sindikatov Slovenije. Dogovorili so se o nekaterih vprašanjih delovanja sindikalnih organizacij, ki jih je nujno potrebno urediti za uresničevanje nove, z ustavo določene vloge sindikatov.

Na seji so ugotovili, da se lahko pohvalimo s precejšnjim napredkom v načinu dela občinskih organizacij sindikatov in zveze sindikatov. Vendar pa še vedno nastajajo določene vrzeli, ki jih je potrebno odpraviti, da bodo sindikati sposobni opravljati naloge, katere jim je dala že ustava, predvsem pa sindikalni kongresi. Občinski sindikalni sveti morajo biti tako dobro organizirani, da bodo sposobni uresničiti sprejete sklepe. Obenem pa morajo zagotoviti, da bodo sindikati od osnovnih organizacij do republiških organov nastopali enotno. Veliko bo treba popraviti in dopolniti na področju delegatskih razmerij. Nemudoma je treba ugotoviti, zakaj nekateri delegati ne opravljajo svojih dolžnosti. Če je vzrok subjektivne narave, je treba izvoliti nove delegate, če pa so drugačne ovire, je treba poskrbeti, da se prepreke odpravijo.

Ko so govorili o aktualnih družbenih vprašanjih, predvsem pa o prizadevanjih za stabilizacijo in nalogah sindikatov v zvezi s tem, so poudarili, da mora biti težišče delo-

vanja na sindikalnih skupinah in osnovnih organizacijah, torej pri delavcih. Ti morajo biti seznanjeni s prizadevanji za stabilizacijo, jih zavestno sprejeti in tudi prevzeti odgovornost. Doslej je akcija preveč slonela na političnih organizacijah in njihovih vodstvih.

Sekretarji občinskih svetov so sprejeli tudi gradivo o pripravi letnih delovnih načrtov občinskih in republiških organov za leto 1976 in pripravah na redne konference osnovnih organizacij sindikata. L. B.

Izlet na Kozaro

44 članov se je udeležilo zadnjega nedeljskega izleta na Kozaro, ki ga je pripravila osnovna organizacija ZZB NOV Gorje. Udeleženci izleta so se najprej ustavili v Petrovi gorji in si ogledali partizansko bolnico, v kateri še vedno stoji 18 lesenico, v kateri je pot vodila proti njač. Potem jih je pot vodila proti Bosanski Dubici, kjer so si ogledali mesto, naslednji dan pa so si na Kozari ogledali veličasten spomenik in počastili spomin na 24.488 padlih borcev in žrtev fašizma. Tod so si tudi ogledali film o bitki na Kozari in muzej, v katerem je razstavljeno orožje ter slikovno gradivo, ki prikazuje strahotna mučenja prebivalcev. S Kozare so se potem odpeljali proti Jasenovcu, kjer so se prav tako ustavili pri spomeniku žrtvam zadnje vojne. J. Ambrožič

Kmetijska zadruga Škofja Loka

objavlja prosto delovno mesto
pomočnika komercialista

Poleg splošnih pogojev se za to delovno mesto zahteva srednja šolska izobrazba ekonomske ali komercialne smeri in dve leti prakse.

Ponudbe s kratkim življenjepisom, navedbo dosedanje zaposlitve in z dokazili o strokovnosti je treba poslati na sekretariat zadruge v 14 dneh.

ELAN tovarna športnega orodja Begunje na Gorenjskem TOZD športni rekviziti

Na osnovi 11. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu TOZD športni rekviziti in sklepa odbora za medsebojna razmerja delavcev

**vabimo
zaradi povečanja proizvodnje
športnega orodja k sodelovanju
VEČ KV KLJUČAVNICARJEV,
KV MIZARJEV in
KV SEDLARJEV**

OZD Elan je med največjimi proizvajalci športnega orodja in smučni na svetu in prav v letošnjem letu praznuje 30-letnico svojega uspešnega delovanja.

Vsem, ki bi se odločili za zaposlitev v naši TOZD, nudimo poleg osebnega dohodka, ki se giblje med 2800 do 3500 din tudi strokovno napredovanje ter vključevanje v družbenopolitično in samoupravno življenje v OZD, v športne sekcije kot so smučanje, jadranje, smučanje na vodi in drugo. Uspešno pa tudi rešujemo stanovanjsko problematiko svojih delavcev pod pogojem, da so najmanj 1 leto prebili v naši OZD.

Zainteresirani kandidati za zaposlitev dobijo vse informacije ustno v kadrovskem oddelku OZD Elan Begunje na Gorenjskem.

Komisija za medsebojna razmerja delavcev TOZD MALO-
PRODAJA KRANJ, n.sol.o. v združenem delu Veletrgovine

ŽIVILA Kranj, n.sol.o.

objavlja prosto delovno mesto

vodje PE gostinskih obratov

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

1. da ima višješolsko izobrazbo komercialne ali ekonomske smeri,
2. da ima najmanj 4 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih mestih,
3. da je samoupravno in politično razgledan ter moralnopolitično neoporečen.

Poskusno delo za to delovno mesto je 90 dni.

Kandidati za objavljeno delovno mesto naj pošljejo pismene prijave z dokazili, da izpolnjuje pogoje, v 15 dneh po objavi kadrovski službi Veletrgovine Živila Kranj, Cesta JLA 6.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po poteku objavljenega roka.

Kadrovsko splošni sektor delovne organizacije

Sava Kranj

industrija gumijevih, usnjenih
in kemičnih izdelkov
išče

1. vodjo skladišč izdelkov

Pogoj: končana visoka strokovna izobrazba komercialne, ekonomske smeri s prakso na področju komercialno skladiščnega poslovanja,

ali končana višja strokovna izobrazba komercialne, ekonomske ali organizacijske smeri z daljšo uspešno prakso na področju komercialno skladiščnega poslovanja sposobnost vodenja in urejanja medsebojnih odnosov, kandidat mora biti moralno-politično neoporečen in imeti mora pravilen odnos do samoupravljanja.

2. vodjo oddelka za tehnično in zdravstveno varstvo

Pogoj: končana visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri z opravljenim strokovnim izpitom iz varstva pri delu

ali končana višja strokovna izobrazba ustrezne smeri z daljšo uspešno prakso in opravljenim strokovnim izpitom iz varstva pri delu, sposobnost vodenja in urejanja medsebojnih odnosov, kandidat mora biti moralno-politično neoporečen in imeti mora pravilen odnos do samoupravljanja.

V pošteve pridejo tudi kandidati, ki so pripravljeno opraviti strokovni izpit iz varstva pri delu v dogovorjenem roku. Delo se združuje za nedoločen čas. Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Pismene prijave sprejema kadrovsko splošni sektor, oddelka za kadrovanje, Kranj, Škofjeloška 6, najkasneje do 30. septembra 1975.

Zahtevne naloge pred komunisti loške občine

Na ponedeljkovi seji komiteja občinske konference ZK Škofja Loka so člani komiteja najprej spregovorili o uresničevanju stabilizacijske politike v gospodarstvu škofjeloške občine.

Akcije za stabilizacijo gospodarstva so se delovni ljudje škofjeloške občine lotili z veliko zavzetostjo, je bilo rečeno na seji komiteja. Pokazalo pa se je tudi, da je bila akcija za stabilizacijo izredno hitro pripravljena. Trenutno največji problem na tem področju je še vedno precejšnje nesorazmerje med uvozom in izvozom. Vendar pa je marsikje že mogoče čutiti veliko pripravljenost, da posamezne delovne organizacije izvoz močno povečajo. Seveda pa je ob tem potrebno pripomniti, da so ostri stabilizacijski ukrepi v zadnjem obdobju mnoge organizacije združenega dela močno prizadele. V posebno težkem položaju so se znašli: žirovska Alpina, Iskra iz Železnikov, Gorenjska predilnica iz Škofje Loke, zaradi težav pri dobavi ivernih plošč pa se položaj zaostrejuje tudi v Alplesu v Železnikih.

Zelo pomembno je tudi vprašanje likvidnosti. Škofjeloška občina je glede tega na najslabšem na celotnem gorenjskem področju. Delovne organizacije škofjeloške občine nikakor ne morejo izterjati že zdavnaj zasluženega denarja. To pa seveda nosi za sabo celo vrsto posledic. V zadnjem času niso prav redke terjatve tudi prek sodišča. Torej so še vedno med najpomembnejšimi vprašanji, ki tarejo loško gospodarstvo: kako izterjati denar, kako ravnati z nedokončanimi proizvodi, kako sploh zaključiti začeto proizvodnjo in kako ukrepati z odpisanimi terjatvami.

Tudi na področju integracijskih procesov se stvari le počasi pomikajo naprej. Še vedno sta na mrtvi točki sorodni podjetji SGP Tehnik in komunalno podjetje Remont iz Škofje Loke, za združevanje so gluhi člani Pekarije iz Žirov, podjetja tekstilne stroke in še kdo.

Precejšnje težave je letos povzročala tudi prevelika stopnja zaposlovanja v škofjeloški občini. K sreči pa se položaj na tem področju zdaj že izboljšuje.

Delovne organizacije, ki so se doslej obnašale stabilizacijsko, so najhujše težave že prebrodile, je na

seji komiteja škofjeloške občinske konference ZK menil načelnik za gospodarstvo pri skupščini občine Škofja Loka Zvone Teržan. Seveda pa v okviru zavzemanja za stabilno gospodarstvo ni mogoče govoriti le o proizvodnji, ampak tudi o potrošnji. Na področju potrošnje pa še ni vse urejeno tako kot bi bilo potrebno. Tako je, denimo, le samoupravna interesna skupnost za socialno varstvo že predložila načrt dela do leta 1980, ostale interesne skupnosti pa doslej tega vprašanja še niso rešile.

V nadaljevanju seje pa so člani komiteja občinske konference ZK Škofja Loka spregovorili o najaktualnejših in najpomembnejših nalogah, ki jih čakajo do konca letošnjega leta.

Ne gre za nič novega, je menil sekretar komiteja občinske konference ZK Janez Jemec, gre pa za to, da bomo pri svojem delu bolj elastični in, da bomo sproti reševali težave, ki se pojavljajo. Pri tem čaka komuniste škofjeloške občine veliko nalog. Predvsem veliko pozornosti pa bodo posvetili vprašanju uresničevanja ustave, delu krajevnih skupnosti, uresničevanju delegatskega sistema, samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja, srednjeročnega družbenega načrta občine ter bodočega razvoja družbenega načrtovanja, izvajanju posameznih dogovorov ter kontrole na tem področju, vprašanjem gospodarske stabilizacije, idejne krepitve članstva in organiziranosti ZK, kadrovske politiki ter krepitvi SZDL kot enotne frontne organizacije.

Pri delu pa se bomo tesno povezali s sindikalno organizacijo ter organizacijo SZDL, kot najmožnejšo organizacijo, je bilo rečeno na seji komiteja občinske konference ZK Škofja Loka.

Loški komunisti se bodo v prihodnjih mesecih še posebno zavzeli, da bo uspela akcija izobraževanja delegatov za samoupravne interesne skupnosti, ki jo občinska konferenca SZDL v sodelovanju z delavsko univerzo pripravlja za mesec oktober in november, da bo uspešno končana solidarnostna akcija za prebivalce, ki so bili prizadeti ob spomladanskem deževju, ocenili pa bodo tudi dosedanje delovanje delegatskega sistema. J. Govekar

Obletnica požiga Radovne in Pernikov

Jutri bo minilo 31 let, ko so Nemci požgali Srednjo Radovno in Pernike. Srednja Radovna leži devet kilometrov od Gorij v dolini kristalno čiste reke Radovne in meji Mežaklo in Pokljuko. Do požiga je bilo v vasi 24 hiš z gospodarskimi poslopji. Prebivalci so se največ ukvarjali z živinorejo in gozdarstvom, saj pečena zemlja, ki je ni veliko, ni kaj prida dajala.

Že v začetku okupacije so se v Srednji Radovni pojavili prvi partizani, ki so v strmih pečinah in gozdovih nad vasjo zgradili brunarice. Kar osemnajst jih je bilo. Tod je bila ena prvih partizanskih tiskarn, ki je delala vse do požiga vasi. Bil je tu tudi sedež gospodarske komisije, oblastnega komiteja za jeseniško-bohinjsko okrožje, sedež VDV, Skoja itd. Semkaj so le redko prihajale nemške patrulje, saj je kraj omogočal številne zasede.

Septembra 1944 so Nemci prišli v dolino po drva, ki so bila v sklade naložena ob cesti. Ko so se že vračali, jih je na Frčkovem rovtu v Srednji Radovni napadla partizanska zaseda. Dva nemška vojaka se takrat nista vrnila v svojo enoto na Bled. Nemci so že drugi dan prihrumeli in zagrozili, da bodo vas požgali, vendar so takrat le zaminirali Pangerčevo hišo. Prebivalcem pa so naročili, da bodo v osmih dneh ponovno prišli in vse pobili in požgali, če se ta čas vojaka ne bosta vrnila na Bled.

20. septembra ob zgodnjih jutranjih urah so Nemci obkolili vas. Prebivalce so odgnali v hišo Janka Setine, le Klemenak se je skrivil v domačo krušno peč, kjer je potem ob požigu zgorel. Nemci so vse hiše in gospodarska poslopja požgali. Tudi hišo Janka Setine, v kateri je bilo 23 vaščanov, od dojenčkov do starcev. Nič niso pomagale prošnje. Zgorele so domačije in prebivalci. Le živino so Nemci odpeljali s seboj.

Vse do požiga je bila Srednja Radovna nekakšno svobodno ozemlje. Po 20. septembru 1944 pa je življenje v njej zamrlo in partizanska dejavnost se je preselila na Pokljuko, tiskarstvo pa v zgornjo bohinjsko dolino. Danes sta obnovljeni le Pangerčeva in Klemenakova hiša. Pri

Klemenaku imajo tudi novo sodobno gospodarsko poslopje. Sicer pa so ostale ruševine in tik ob cesti spomenik.

Istega dne, ko so Nemci požgali Srednjo Radovno, so skupaj z domobranci požgali tudi hiše, gospodarska poslopja in senike na Pernikih. To je zaselek štirih gospodarstev nad Krnico pri Gorjah. Prebivalcem so takrat le toliko prizanesli, da so ostali živi in so se lahko preselili v dolino k sorodnikom in znancem. Po vojni pa so se vrnilo na požgane domačije in danes živijo v novih domovih. J. Ambrožič

Stabilizacija ni le letošnja akcija

Na torkovem zasedanju občinske konference ZKS Tržič, ki se jo je udeležil tudi sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Ludvik Kejžar, so ponovno obravnavali oceno analiz in ukrepov za stabilizacijo gospodarstva. Akciji so dali novih moči, obenem pa sklenili po zasedanjih zborov občinske skupščine (sestali so se v sredo in četrtek) izluščiti najpomembnejše sklepe vestranskih razprav in določiti odgovorne in roke za njih uresničevanje. Na konferenci so ugotavljali, da je zavladovala v tržiški občini pri stabilizacijskih prizadevanjih precejšnja resnost in zavzetost, vendar se še vedno prepegosto iščejo vzroki za ne preveč ugoden gospodarski položaj zunaj občine in organizacij združenega dela in temeljnih organizacij, ne pa tudi v njih samih. Govorniki na torkovem zasedanju konference so opozarjali, da letos začeta stabilizacijska akcija ne sme biti zaključena že letos ali kvečjemu prihodnje leto, temveč mora biti v ospredju tudi v prihajajočem srednjeročnem obdobju do leta 1980. Tako kot pri drugih trajnejših akcijah je tudi pri stabilizacijski pomembno sprotno ocenjevanje uspešnosti. Predvsem pa pri slednji ne gre le za akcijo v gospodarstvu, temveč v družbi nasploh in zato ne more biti govora le

Ob slovesnosti na Lipniški planini

Letos sta občinska odbora ZZB NOV Jesenice in Radovljica že osmič organizirala komemorativno svečanost na Lipniški planini na Jelovici, kjer je padlo 25 borcev skupaj z borcem Jožetom Gregorčičem – Gorenjcem. Tudi letos so na Lipniško planino pripeljali avtobusi – sedem – tudi letos se je na odmaknjeni samotni Lipniške planine zbrala šolska mladina z recitatorji in z mladinskim pevskim zborom Blaž Arnič z Jesenic.

Že res, da je bilo izredno slabo vreme in da bi občinska odbora ZZB NOV kot organizatorja lahko poskrbela za primerno ozvočenje, vendar le-to nikakor ne opravičuje odnosa, ki ga je na komemorativni svečanosti pokazala šolska mladina. Brezbriznost prisotnih učencev – še celo z višjih razredov so bili! – žaljivo odhajanje še pred koncem kratke svečanosti, da o glasnem govorjenju in celo o smehu sploh ne govorim.

Človek se najprej začudi, nato osupne, nazadnje pa se prizadeto sprašuje: kaj so učenci sploh vedeli, kje in zakaj so, ali so jim pedagogi poprej razložili ali jih vsaj opozorili! Če pravimo, da so najprimernejša oblika prenašanja tradicij NOB na mlade prav take komemorativne svečanosti, zakaj ni časa in ne volje, da bi se že v razredih dalo poprej kaj pogovoriti. Zares me zelo zanima, na katerih šolah in v katerih oddelkih so bili učenci deležni takšnega poduka. Resno dvomin, kajti, če ob odhodu učenec niti tega ne ve, kje je bil, je še bolj zmotno pričakovati, da bo vedel, zakaj je bil. D. Sedej

Srečanje na Krvavcu

Jutri, v soboto in nedeljo bo na Krvavcu drugo zaporedno srečanje borcev in aktivistov krvavškega področja in planincev, ki ga pripravljajo Krajevna organizacija ZB NOV Cerklje, Občinski odbor ZB NOV Kranj in Planinsko društvo Kranj ter družbenopolitične organizacije in krajevne skupnosti cerkljanskega področja. Prireditelj bo posvečena tudi 30-letnici osvoboditve.

Proslava se bo pričela jutri v soboto, 20. septembra, s športnim kegljanjem pri hotelu na Krvavcu, zvečer pa bo prijetna partizanska zabava. V nedeljo ob 10.30 bodo prišli planinci in ostali udeleženci z vseh strani Krvavca na prireditveni prostor, kjer bo pri spominskem obeležju osrednja proslava z govori, polaganjem vencev in bogatim kulturnim programom, na katerem bodo sodelovali učenci osnovne šole iz Cerklj, tamkajšnjega kulturno-umetniškega društva in drugi. Po proslavi pa se bo nadaljevalo veselo partizansko srečanje in zabava. -an

-an

Stabilizacija ni le letošnja akcija

o gospodarski, temveč družbeni stabilizaciji.

Problemu zaposlovanja je bila na konferenci v Tržiču dana nova razsežnost. Čeprav vsesplošno zaposlovanje novih ljudi ni povsem v skladu z družbenoekonomsko politiko, pa temu vedno le ni tako. Zaposlitev delavca na produktivnem delovnem mestu z visoko stopnjo dohodka je pozitivno. Napak pa je povečevati tako imenovano »družbeno režijo« ki najpogosteje bremeni dohodek in pritiska na višje cene. Izredno pozoren kaže biti pri investicijah in njih ekonomski upravičenosti, saj novost, ki ne daje pričakovanih rezultatov, ni nič manj družbeno škodljiva kot naložba brez finančnega pokritja.

Konferenca je nato razpravljala o položaju tržiške Delavske univerze, upoštevajoč stališča in sklepe izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, občinskem družbenem dogovoru o izobraževanju, oceni usposabljanja komunistov v pretekli izobraževalni sezoni ter o programu idejnopolitičnega usposabljanja komunistov v prihajajoči izobraževalni sezoni. J. Košnjek

GLAS 3
Petek, 19. septembra 1975

Gospodarstvo občine

Na zadnji seji predsedstva občinske konference SZDL Jesenice so med drugim razpravljali tudi o gospodarstvu v občini Jesenice v prvem polletju letošnjega leta.

Koordinacijski odbor za usmerjanje družbenopolitične aktivnosti za uresničevanje ciljev družbenoekonomske politike ugotavlja, da so zajeli v poročilo 13 temeljnih organizacij združenega dela s sedežem organizacij združenega dela zunaj občine, 15 organizacij, ki niso sestavljene iz temeljnih organizacij, in pet organizacij združenega dela, ki so sestavljene iz TOZD in skupnih služb.

Na seji so ugotovili, da je gospo-

darstvo doseglo 553.176.000 dinarjev dohodka ali za 3 odstotke več kot v enakem lanskem obdobju. Doseženi dohodek precej zaostaja za rastjo celotnega dohodka, ki je v tem obdobju porasel za 63 odstotkov.

Dohodek na zaposlenega se je povečal za 16 odstotkov, kar je za 3 odstotke izpod poprečja gospodarstva na Gorenjskem in 6 odstotkov izpod slovenskega poprečja. V okviru občine pa so pod poprečjem doseženega dohodka industrija, promet, trgovina in gostinstvo.

Število zaposlenih se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečalo za 6 odstotkov oziroma za 627 delavcev. Pri tem pa je treba

upoštevati nekatere zakonske in organizacijske spremembe. Takšne spremembe so nastale v TOZD Iskra Blejska Dobrava in TOZD splošno gradbenega podjetja Gorica.

Izgube zaradi nedoseženega dohodka znašajo 9.221.000 dinarjev, ki jih izkazuje TOZD Elektro Zirovnica - Elektro Kranj, TOZD Izolirka Jesenice - Izolirka Ljubljana, TOZD Delikatosa trgovskega podjetja Zarja Jesenice, TOZD Motel Kranjska gora - Kompas Ljubljana, TOZD Hotel Kompas Kranjska gora, TOZD hoteli - HP Gorenjka Jesenice in TOZD žičnice - HP Gorenjka Jesenice.

Družbeni proizvod je višji za 34 odstotkov, vendar zaostaja za rastjo celotnega dohodka. Zakonske obveznosti so zelo porasle, tudi sredstva za reprodukcijo so višja za 28 odstotkov. Stopnja reprodukcijske sposobnosti je padla in s težavo so poravnali tekoče obveznosti. Nič manjša ni tudi zadolženost: število blokiranih dni žiro računov gospodarskih organizacij je poraslo od 298 dni v enakem obdobju lanskega leta za 428 dni v letošnjem letu. Na prvem mestu so Jesenice transport s 117 dnevi.

Skupne zaloge so višje za 37 odstotkov, vendar se je struktura zalog zelo spremenila. V prodaji so zaloge materiala in obratnega inventarja, naraščajo pa zaloge trgovskega materiala. Osnovna sredstva so v občini zelo siromašna, saj je dosegla stopnja odpisa že 68 odstotkov in je najvišja na Gorenjskem. Izvoz je manjši, na drugi strani pa je uvoz nad predvidevanji, predvsem zaradi Železarne, ki uvažala opremo za novo hladno valjarno.

Na seji so predvsem poudarili, da bodo morale vse organizacije združenega dela v občini dopolniti svoje stabilizacijske programe in programe varčevanja, v katerih si bodo morali prizadevati na vseh področjih za stabilizacijo gospodarstva. Še posebno so se zavzeli za to, da bi ukinili več nerentabilnih delovnih mest, uvedli večjo disciplino in večjo odgovornost.

D. S.

Črta pod sezono

Nekateri hoteli na Bledu so v teh dneh še kar dobro zasedeni, vendar so gostinski in turistični delavci že skoraj potegnili črto pod glavno turistično sezono. Pravijo, da bo ta mesec turistično še kar dober, saj so napovedani nekateri seminarji in kongresi, ki prav tako pripomorejo k boljšemu poslovnemu rezultatu. Razen tega pa je v začetku prihodnjega meseca na Bledu, ki je bil letos glede prireditev morda premalo živahen (vsaj kar zadeva večje prireditve), še ena prireditev in sicer bridge turnir. Drugače pa so se zasebne turistične sobe v glavnem izpraznile in prav tako počitniški domovi ter kamp.

Julija in avgusta so na Bledu in v okolici kljub zmanjšanju hotelskih zmogljivosti zabeležili dober obisk gostov. Tako so julija zabeležili skoraj 104.000 prenočitev, avgusta pa 89.000. Med gosti je bilo dve tretjini tujih in ena tretjina domačih. Med tujimi so bili na prvem mestu Zahodni Nemci, sledili pa so Angleži in Nizozemci, nato pa Italijani, Avstrijci, Belgijci in Američani.

Iz Vzhodne Evrope je bilo največ Madžarov in zelo malo Čehov. Večina gostov je prihajala na podlagi skupinskih agencijskih aranžmajev, le v hotelu Toplice in Golfu so imeli precej individualnih gostov.

Zasebne turistične sobe in kamp so bili letos bolj zasedeni kot prejšnja leta. Precej tujih gostov pa je bilo tudi v okoliških krajih kot so Zasip, Podhom, Ribno in še nekateri. Ravno gostje v zasebnih turističnih sobah in kampu so letos zelo pogrešali večji trgovski center in različne prireditve. Čeprav se že nekaj časa pogovarjajo o rešitvi tega vprašanja, bi bil že čas, da bi po tej plati turistično ponudbo izboljšali. Seveda pa je vse skupaj v večini primerov povezano z dinarjem, o katerem pa vemo, da je po turistični plati (vsaj kar se tovrstnih podjetij tiče) zaradi stroškov precej trd. Kakšen bo izkupiček, bo kmalu znano. Upajmo, da bodo turistični delavci vsaj nadoknadili slab začetek letošnjega turističnega leta.

A. Z.

Kmetijska zadruga Cerklje na Gorenjskem razglašča prosti delovni mesti

1. samostojnega prodajalca v trgovini Šenčur, za nedoločen čas
2. snažilke za poslovne prostore v Šenčurju - delo do 3 ure na dan

Pogoji:

pod 1.: kvalificirani prodajalec v trgovini z 2-letno prakso. Zaželen je moški z odsluženim vojaškim rokom. Poskusno delo traja 2 meseca. Nastop dela je mogoč takoj. Prednost imajo kandidati, ki poznajo kmetijsko vedo. Za prodajalca je na voljo manjše enosobno stanovanje. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema komisija za medsebojna razmerja pri KZ Cerklje. Rok prijave je 15 dni po objavi.

Delavci Cestnega podjetja iz Kranja v teh dneh končujejo s polaganjem asfalta na žirovske ceste. Asfaltno prevleko bodo položili na več kot dva kilometra dolgem cestnem odseku po posameznih naseljih v Žireh. Vsaka hiša je za obnovo prometnih žil prispevala povprečno po 4000 din, poleg tega pa so člani gospodinjstva morali prispevati še po približno 50 prostovoljnih delovnih ur. Z deli so Žirovci začeli med dopusti, približno 20. julija. Vsa dela do polaganja asfaltnih mase so opravili sami. Tako so samo prebivalci teh predelov za dela prispevali približno 400.000 din ter prek 5000 prostovoljnih delovnih ur. Precej denarja pa je primaknila tudi škojloška občinska skupščina. Dela na cestnih odsekih bodo po predvidevanjih končana še ta teden. Krajevna skupnost Žiri pa bo že ob koncu letošnjega leta, dela se bodo nadaljevala tudi v prihodnjem letu, začela z urejanjem vodovoda in kanalizacije v kraju. -(jg) - Foto: F. Perdan

Bogomil Homovec

Umirjeno preudaren v besedah, ki brez kipeče silovitosti in namerne vznesene prepričljivosti vedno najdejo svoje pravo mesto in veljavo; z gledno predan delu in dejanjem, ki, odgovorna in dosledna, zahtevajo njegovo znanje in so odsev njegovih dolgoletnih izkušenj; v ljuden in ljubezniv v naključnih kramljanjih bežnih srečanj v urah oddiha na smučiščih.

Ko med nekaj navrženimi potezami Bogomila Homovca izberemo njegovo najznačilnejšo, njegovo delovno in življenjsko, smo lahko nezmotljivo prepričani, da bodo iz nje odsevale tudi vse ostale, kajti zmote pri nekom, ki v svojem vsakdanjku izgoreva le za nenehan in vztrajen napredek svojega kolektiva, a pri tem ostane dovzeten do vsega dobrega in pravičnega okoli sebe, ki se rad in široko odpira navzven in ki je vedno pripravljen tudi sprejemati, skorajda ne more biti. Vsaj pri Bogomilu Homovcu, veljavem in priznanem možu železarskih Jesenic, je zanesljivo ni.

Utemeljivte, po katerih prejema letos Bogomil Homovec inž. Lambert Pantzovo nagrado, najvišje priznanje jeseniške Železarne za življenjsko delo na metalurškem področju, žal, pa naj si bodi tako široko zajemajoče, ne morejo prikazati vsega poštirtovanja in resnične osebnosti, ki je - četudi v okviru skupinskega dela - nepogrešljiv porok za takšne dosežke kot so uspehi kar najbolj dolgočasnega značaja.

Njegov sodelavec, mag. Peter Kunc: »V povojnem obdobju je bila ideja za izgradnjo valjarne 2400 njegovo osebno delo, skupaj s skupino pa je nato bil sprejet predlog za izgradnjo valjarne debele pločevine. S tem je bila na Jesenicah dana osnova za nadaljnjo rast Železarne... Še danes valjarna 2400 deluje ekonomično in v ustreznih tolerancah, kar je izjemen uspeh za doma, v ranih letih po vojni, izdelano opremo. Valjarna 2400 je zaradi večjih bram bistveno povečala produktivnost vse Železarne in odpravila izredno težko fizično delo... Bila je osnova za izgradnjo jugoslovanske vojne industrije in tudi osnova za izgradnjo jugoslovanskih ladjedelnic...

Posebno v povojnem času je bila pomembna rekonstrukcija valjarn fine pločevine, ki so jo opravili z domačo investicijsko opremo. Prav rekonstrukcija je odpravila še zadnja, od začetka tega stoletja fizično najbolj naporna delovna mesta...

Ko je delal kot tehnični direktor, je bila opravljena reorganizacija vzdrževanja, brez katere velike rasti proizvodnje v Železarni ob tako veliki količini proizvodne opreme, ne bi mogli doseči. Takrat zastarel način transporta v Železarni, ki je zahteval 24 ozkotirnih lokomotiv, je bil v zadnjih petnajstih letih zamenjan z modernim prevoznim parkom, kjer samo 10 lokomotiv prepelje dvakrat večjo proizvodnjo. Pri tem so bili doseženi izjemni ekonomski rezultati, izboljšala se je varnost dela...

Organizacija posebnega energetskega gospodarstva in velika osebna zavzetost sta omogočila, da je Železarna v kratkem času brez pretresov prešla od kurjenja z generatorskim plinom na sodobnejši način kurjenja s propan butanom in mazutom...

Vse tehnološke odločitve v zadnjih petnajstih letih so bile ozko povezane z Bogomilom Homovcem...

Danes imajo jugoslovanske železarne na enega zaposlenega na leto proizvedenih 38 ton, slovenske železarne 52 ton, Železarna Jesenice pa 79 ton. In prav za produktivnost si je vedno prizadeval...

»Njegova« je nova hladna valjarna na Belu in prav ta Homovčeva zasnovana je med drugim dokončno osvobodila Železarno spon, ki jih tvorijo Karavanke in Mežakla... D. Sedej

Večji delež za ceste

Po dvomesečni razpravi v vseh slovenskih občinah in regijah o osnutku srednjeročnega programa vzdrževanja, rekonstrukcij, modernizacij in gradenj magistrálnih in regionalnih cest v Sloveniji v obdobju 1976-1980 se je v torek dopoldne v Ljubljani sestal izvršilni odbor republiške skupnosti za ceste. Ugotovili so, da gre lahko srednjeročni program cestnih del v naslednjih petih letih v obravnavo skupščini republiške skupnosti. Hkrati pa so opozorili, da bo od predvidenih 10,8 milijarde dinarjev, ki naj bi jih v petih letih dobilo cestno gospodarstvo, moč narediti le toliko kot so v sedanjem petletnem obdobju naredili s polovico manj denarja.

Glavna razprava je tekla o denarju. Trenutno sta izdelani dve varianti za uresničitev programa. Po prvi varianti, ki jo podpira tudi izvršilni odbor republiške skupnosti, bi kot rečeno, za ceste zbrali 10,8 milijarde dinarjev. To pa bo odvisno od medrepubliškega dogovora, po katerem naj bi pripadal celotni prometni davek na tekoča goriva (razen temeljnega, ki znaša 22,5 odstotka) cestnemu gospodarstvu. Razen tega bi bilo treba uskladiti razmerje v ceni plinskega olja in bencina, tako da bi se plinsko olje podražilo za 60 par pri litru. Če bi prišlo do tega povišanja, bi denar prav tako moral dobiti cestno gospodarstvo.

Po drugi varianti bi cestno gospodarstvo razpolagalo v prihodnjih petih letih z 8,6 milijarde dinarjev. Toliko bi zbrali po sedanjih virih, vendar tudi ob večjem deležu od prometnega davka. Izvršilni odbor je menil, da bi ta varianta za celotno slovensko cestno gospodarstvo pomenila zastoj. Tako namreč ne bi mogli razdeliti 25 odstotkov vseh denarnih sredstev za rekonstrukcijo in modernizacijo cest na manj razvitih in obmejnih območjih in uresničiti cilja, da bi do leta 1980 vsaka občina v Sloveniji imela asfaltiranih vsaj polovico cest.

Razen tega so na seji sklenili, da bo izvršilni odbor takoj poslal izvršnemu svetu republiške skupščine predlog za izdajo obveznic za cestno posojilo. Pripomnili pa so, da bi bilo treba kljub posojilu spremeniti razdelitev prometnega davka na motorna goriva.

A. Z.

obiščite restavracijo PRAJERCA na spodnjem trgu v Škofji Loki

VELETRGOVINA abc LOKA ŠKOFJA LOKA

Izkoristite ugodno priložnost kredit do 25.000 din odobrimo takoj -

polog 15 % popust do 10 %

ŠIPAD prodajalna Kranj, Cesta JLA 6 nebotičnik

SLOVENIJALES

VIŽMARJE, KLANJ - SAVSKI LOG

PRODAJA POHIŠTVA NEKATERIH IZDELKOV LASTNE PROIZVODNJE

POPUST 3 - 30 %

DO 30. SEPTEMBRA

Prešernovega gledališča v Kranju

Z jutrišnjo predstavo Cankarjevega Pohujšanja v dolini šentflorjanski se začneja 30. sezona delovanja Prešernovega gledališča v Kranju po osvoboditvi. Za člane in sodelavce tega gledališča je to trenutek, ko velja oceniti pretekla prizadevanja in uspehe ter predvideti in začrtati perspektive in možnosti za naprej. Izkušnje preteklih tridesetih let izpričujejo namreč po eni strani obžalovanja vredno nenačrtovitost in nerazsodnost, ki sta včasih prevladali v naši kulturno-politični dnevni praksi, po drugi strani pa dokazujejo neuničljivost in trdovitost kulturnega snovanja, ki sta Prešernovemu gledališču zagotovili vztrajno in kontinuirano umetniško

rast, navzlic ne ravno najugodnejšim pogojem ter občasnemu nerazumevanju in nezaupanju, ki jima je bila kranjska gledališka dejavnost večkrat neupravičeno izpostavljena.

Dokazov za te trditve ni treba iskati po arhivih in ohranjeni dokumentaciji — zadostuje že bežen in shematičen zaris povojnega delovanja, v katerem so takoj očitne nekatere ločnice in pretresi: od združitve ter obnove amaterskih gledaliških prizadevanj, do katerih je prišlo takoj v prvih mesecih po osvoboditvi, do ustanovitve ter razcveta poklicne dejavnosti v 50 letih, tja do ukinitve poklicnega gledališča v letu 1957 ter ponovnega oživljanja amaterske dejavnosti. Spriču takih okoliščin je bilo Prešernovo gledališče večkrat prisiljeno spreminjati svojo usmeritev ter začenjati tako rekoč od začetka, v skladu z možnostmi, ki so jih vsakokrat ponujali in omogočali odgovorni kulturno-politični dejavniki. To je tudi razlog za pogosto menjavanje individualnih nosilcev, pa celo celotnih garnitur umetniških tvorcev, ki so od osvoboditve sem poganjali kranjsko gledališko ustvarjalnost; prav bi si jih bilo ob sedanjem jubileju vseh pomensko spomniti, vendar bi bilo nemogoče zajeti prav vse, nepravilno pa omeniti zgolj nekatere, zato je treba na tem mestu priznanje in zahvalo omejiti na tistega sooblikovalca ustvarjalnega gledališkega ozračja, ki je najbolj nesporen in neizpodbiten: na kranjsko gledališko občinstvo, katerega nenehni interes in zavzetost za kranjsko gledališko kulturo sta onemogočila, da bi avtohtono gledališko snovanje v Kranju ugasnilo.

In čeprav je bil Kranj, kot smo že omenili, kljub spodbudnim in mnogim obetajočim začetkom, izključen iz kroga slovenskih poklicnih gledaliških središč, so se mu v letih, ki so sledila, odprle nove, lahko rečemo celo bogate perspektive. Pri Prešernovem gledališču je z vztrajnim in zagnanim delom zrasel in se konsoli-

diral mlad, homogen in uigran amaterski igralski ansambel, ki mu Prešernovo gledališče omogoča rast in razvoj ob delu s poklicnimi režiserji ter ob pomoči poklicnega umetniškega vodstva. Ta ansambel je prevzel naloge in obremenitve, ki mu onemogočajo kakšno regionalno ali celo provincialno zaprtost ali samovšečnost: iz leta v leto se namreč preverja in potrjuje na prireditvah slovenskih in jugoslovanskih amaterskih dramskih skupin, obenem pa si tudi na svojem območju noče lastiti nobenega monopola, temveč si prizadeva — tako ob rednem abonmanskem repertoriju kot ob vsakoletnem Tednu slovenske drame (oboje v organizaciji Prešernovega gledališča) — čim celoviteje spremljati in se soočati z vsemi poklicnimi gledališkimi dogajanjmi in tokovi. Že uveljavljeno in preizkušeno sožitje amaterizma in profesionalizma na kranjskem gledališkem odru izključuje vsako elitistično naravnost in ambicije, hkrati pa je domača kranjska gledališka dejavnost na ta način vseskozi obvezana, da ohranja stik z avtentičnimi umetniškimi vrednotami, to pa ji onemogoča odklone in zastranitve v površnost, cenenost ter popuščanje v umetniški zahtevnosti. In ta dejavnost veže nase danes že velik del kranjskih delavcev, postala je glasen in zavesten izraz njihovih kulturnih potreb; če pa omenimo še enakovredno skrb, ki jo Prešernovo gledališče posveča mladinski dramski in lutkovni dejavnosti — obe se načrtno razvijata in uveljavljata že vrsto let — lahko po pravici zapišemo, da preplet gledaliških stremeljenj in realizacij pod okriljem Prešernovega gledališča pokriva čedalje večjo populacijo, od osnovnih šol do organizacij združenega dela, ter tudi dolgoročno prispeva k oblikovanju splošnega kulturnega ozračja ter utrjevanju in izostrovanju kulturne zavesti našega današnjega in jutrišnjega občana — samoupravljavca.

A. K.

V osnovni šoli Dr. Franceta Prešerna v Kranju so v torek predstavniki zveze bralnih značk in založbe Mladinska knjiga ob 15-letnici tekmovanj za bralne značke pripravili srečanje, s katerim so počastili jubilej te kulturne akcije med mladino. — Foto: F. Perdan

15 let bralne značke

Letos poteka 15 let, odkar so na osnovni šoli v Prevaljah na Koroškem podelili prve bralne značke Prežihovega Voranca. Od tedaj se je podeljevanje tourstnih priznanj na osnovnih šolah tako razmahnilo, da jih podeljujejo že v vseh slovenskih občinah, na nekaterih šolah v zamejstvu in celo med otroki zdomcev na Švedskem. Iz pobeude na prevaljski šoli se je razvila široka akcija, ki ob podpori učiteljev in mentorjev spodbuja in omogoča širjenje dobre mladinske literature med šolsko mladino. Samo v preteklem šolskem letu so značke podelili več kot 85.000 mladim bralcem, ki so prebrali vsaj desetkrat toliko knjig

Ob 15-letnici bralne značke sta založba Mladinska knjiga in Zveza bralnih značk Slovenije sklicali tiskovno konferenco, na kateri je bilo govora o prizadevanjih za popularizacijo dobre knjige med mladino in knjižni zbirki Moja knjižnica. Konferenca, ki je bila na Prešernovi šoli v Kranju, so se udeležili tudi slavisti in ravnatelj osnovnih šol z vse Gorenjske, predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine Kranj, učenci osnovne šole Dr. France Prešeren in mladinski pisatelj Anton Ingolič, Ivo Zorman, Branka Jurca, Leopold Suhadolčan, Niko Grafenauer, Marjan Tršar in Jože Šmit.

Navzoče je najprej pozdravil v imenu kolektiva osnovne šole Dr. France Prešeren in v imenu izvršnega sveta občinske skupščine Kranj ravnatelj šole in podpredsednik IS Rado Pavlin in jim zaželel prijetno bivanje na šoli. Za njim je prevzel besedo pobudnik tekmovanja in predsednik Zveze bralnih značk Slovenije Leopold Suhadolčan. Poudaril je, da so tekmovanja za bralno značko pomembno kulturno gibanje mladih, kulturna akcija, privlačna in sodobna oblika vzgoje mladih bralcev. Rodila se je spoznano in se tako tudi širi in pogloblja. Sedaj imamo v Sloveniji že 23 bralnih značk, ki so jih poimenovali po znanih slovenskih pisateljih in pesnikih.

Tiskovna konferenca se je nadaljevala s predstavitev letošnjega

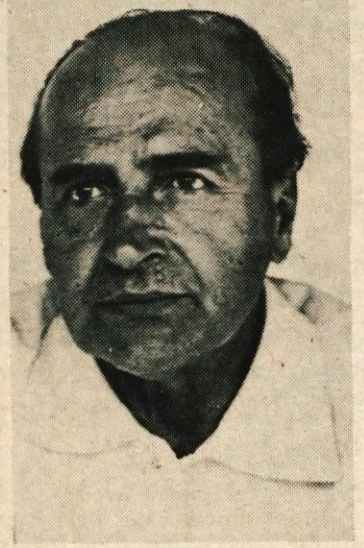
letnika zbirke Moja knjižnica, ki je že deset let izdaja založba Mladinska knjiga. Letošnji letnik ima 21 knjig. S tem Moja knjižnica obsega že 135 domačih in svetovnih leposlovnih del za mladino. Knjige so razdeljene po starostnih stopnjah in bralni dovtetnosti učencev. Za vsak razred so izšle po tri knjige. V vsaki knjigi je na koncu tudi spremna beseda o pisatelju in njegovem delu.

Naloga zbirke Moja knjižnica je v tem, da nudi tekmovalcem za bralne značke zadosten in poceni izbor ustreznega branja. Obenem pa so knjige iz te zbirke namenjene tudi za obvezno šolsko branje, ki je po novih učnih načrtih del jezikovnega pouka. Z letošnjim letnikom in s ponatistv nekaterih knjig iz prejšnjih letnikov se skupna naklada bliža že 2,5 milijona izvodom.

Avtorji, ki so se udeležili konference, so zatem predstavili svoja dela, ki so izšla v letošnjem letniku zbirke Moja knjižnica, učenci pa so spregovorili o svojem odnosu do knjige.

V šoli so pripravili tudi manjšo razstavo knjig za mlade, na vidnem mestu seveda primerke Moje knjižnice, ki jih je letos izdala Mladinska knjiga.

Tiskovna konferenca na Prešernovi šoli v Kranju je bila osrednja slovesnost ob 15-letnici bralnih značk. Bila pa je tudi spomin na pisatelja Franceta Bevka, ki je podelil prve bralne značke na osnovni šoli v Prevaljah. L. Bogataj

Vejica akantusa na arhitektovo gomilo

Predčerašnjim je omahnil v smrt plemenit človek — Marijan Šorli, diplomirani inženir gradbeništva in arhitekt.

Njegovo delo pri oblikovanju novega Kranja po osvoboditvi bo ostalo živ spomin nanj.

Človek umre, njegovo delo pa ga preživi v vekove.

Kulturen mož, mislec, resnični umetnik — skoro nujno je bilo, da se je človek takega formata poklonil tudi našemu poetu poetov — Prešernu. V partizanih je z velikim okusom pripravil bibliofilski natis Zdravljice — ko pa se je vrnil po koncu bojev v svoj Kranj, se je lotil preureditve starega, opuščene pokopališča v čudovit brezov gaj — Prešernov gaj.

Njegova je bila še zamisel, vokviriti zlahtno silhueto starega Kranja v venec sodobnih, visokih zgradb z zdravimi bivališči za delovne ljudi rastočega mesta.

Kot Kranjčan je bil arhitekt Marijan Šorli gotovo najbolj poklican, da da svojemu mestu kulturneje, vsem estetskim zahtevam ustrežajočo podobo.

Tembolj, ker je bil edini slovenski arhitekt, ki je videl goreti svoj dom — Šorlijev mlin — ki ga je zažgal okupator.

Dostikrat sva se srečavala, posebno v prvih povojnih letih, se pomenkovala o kranjskih kulturnih uprašanjih, stiskah in načrtih. Sanjarila in zrla v prihodnost. — Večkrat je bila zato izgovorjena beseda že kar odveč, zato sva se pomenkovala večji del sprehoda le molče. Potem pa spet spregovorila in znova utihnila. To so bila moja molčanja z arhitektom in prijateljem...

Beseda o njegovi ljubljani Možjanci ga je v zadnjih letih zabolala. Rahločuten kot je bil arhitekt Šorli, se ni mogel sprijazniti s pretrdimi posegi v naravno okolje.

Ker bo o Šorliju, kot izjemno ustvarjalnem arhitektu, gotovo še pisalo bolj poklicano strokovno pero, naj bo ta marginalija le spoštljiva zahvala in slovo kranjskih kulturnikov ob prijateljevem grobu. Sicer pa si znova in znova dopovedujemo, da saj ni mogoče, biti tako iznenada iztrgan iz sredine nalog, načrtov, sanj in upov. — Mar ni prijatelj le legel k počitku, ves utrujen od dela in od grenkobe?

Za nas res nisi umrl, dragi Marijan, le odšel si pred nami. Dobro, rahlo gorenjsko zemljo, ki te je prekrila, bodo prav kmalu ožarile tople zlatordeče barve jeseni. Tvoje priljubljene barve — zdaj pa barve žalostnega slovesa... C. Z.

»Hrvati imajo svoje Hlebine, Srbi poznajo vasi Kovačice in Uzdin. Ali smemo tu poleg imenovati tudi Žiri? Zapisal sem ime kraja, kajti Sedej, oba Peternelja in današnji slavjenec Ivan Gluhododov so Žirovci.« Tako je v katalog ob otvoritvi razstave v mali dvorani delavske prosvetnega društva Svoboda v Žireh, ki bo jutri ob 18. uri v počastitev 50-letnice slikarja samorastnika iz Žirov Ivana Gluhododova, zapisal domačin Viktor Žakelj. Jubilant Ivan Gluhododov bo na razstavi predstavil triindvajset svojih del, v glavnem tihožitij. To bo nekaj pregled njegove dvajsetletne likovne ustvarjalnosti. Ivan Gluhododov je doslej sodeloval že na skupinskih razstavah v Žireh, Škofji Loki, Kranju, na Jesenicah, v Celju, Trbovljah, Ljubljani, na Vrhniki in v Logatcu, pripravil pa je že tudi samostojni razstavi v Škofji Loki in Domžalah. Razstava v Žireh bo odprta do 28. septembra. (-jg) — Foto: F. Perdan

Razstava likovnikov z Jesenic

V počastitev 80-letnice Planinskega društva Radovljica in 10-letnice radovljiške gorske reševalne službe bo likovna skupina LI-KOR pri ZKPO Radovljica v sodelovanju s PD Radovljica pripravila zanimivo razstavo planinskih motivov. Razstavo bodo odprli jutri zvečer ob 19. uri v dvorani radovljiške graščine. Člani likovne sekcije jese-niškega Dolika bodo razstavili okrog 35 del na platnu, akvarelov in grafiki. Ob otvoritvi razstave bo krajši kulturni program, v katerem bo nastopil komorni moški zbor A. T. Linhart iz Radovljice in recitatorji delavske univerze. Razstava bo odprta vsak dan do 1. oktobra.

JR

Mladinski pevski zbor

Letos, ko na Javorniku praznujejo 50-letnico od ustanovitve prvega pevskega zbora na Javorniku, ki je pred pol stoletja začel delovati pri tedanji Svobodi Javornik, bodo poživili glasbeno dejavnost z ustanovitvijo dveh pionirskih pevskih zborov, in sicer na osnovni šoli Koroška Bela, kjer se je v letošnjem letu zaposlil glasbeni pedagog Davorin Rostohar. O ustanovitvi svojega pevskega zbora pa razmišljajo tudi v osnovni organizaciji ZSMS na Javorniku. D. S.

Koncert tria Lorenz

V ponedeljek, 22. septembra, bo v delavskem domu na Javorniku koncert tria Lorenz, ki se bo najprej v popoldanskem času predstavil šolski mladini in v večernih urah v amaterskem gledališču Tone Cufar mladini in odraslim. Koncert v okviru gibanja glasbene mladine organizira Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice.

V delavskem domu bo koncert ob 16. uri, v dvorani gledališča na Jesenicah pa ob 18. uri. D. S.

Vodnogospodarsko podjetje

Kranj
Cesta Staneta Žagarja 30
Odbor za medsebojna razmerja delavcev
v združenem delu

objavlja prosto delovno mesto

referenta za delovna razmerja — SS

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu v delovni organizaciji za nedoločen čas s polnim delovnim časom izpolnjevati še naslednje pogoje:

— imeti morajo srednjo strokovno izobrazbo — ekonomske ali upravnoadministrativne smeri, s prakso na tem področju,

— poseben pogoj je 2-mesečno poskusno delo.

Prijave s priloženim življenjepisom in dokazilom o strokovnosti se pošlje na naslov, najkasneje v 15 dneh po objavi.

Loški muzej

Zbirke Loškega muzeja v Škofji Loki so odprte vsak dan od 9. do 12. ure in od 14. do 17. ure.

V Galeriji na gradu je odprta retrospektivna razstava akademskega slikarja Pavla Bozovičarja pod pokroviteljstvom podjetja Lokainvest iz Škofje Loke. Razstava je odprta vsak dan ob istem času kot zbirke loškega muzeja.

Zbirka v Železnikih je odprta vsak dan od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure.

V Sebenjah je žaba gospodar

V okolici Sebenj ali »na Blatih«, kot imenujejo to področje, je včasih kar mrgolelo žab, zato je postala dolgokraka žival vaški simbol, njej na čast pa so leta 1906 v Sebenjah ustanovili tudi »žabarsko društvo« — Čeprav v Sebenjah ni več žab, je njih veljava ostala — Od leta 1970 dalje vsako leto »žabarski teden«, ki mu kaže dati v tržiški občini večji poudarek

Mnoge gorenjske vasi imajo bolj ali manj hudomušne simbole od rastlin (krompir, fižol) do živali. Sebenje, pičel kilometer odmaknjeno od nekdanje glavne ceste Kranj-Duplje-Tržič imajo svojevrstnega: dolgokrako ŽABO!

Kako je žaba skočila v sebenjski grb in »zavladala« življo »na Blatih«, kot imenujejo predel, kjer leži ta Sebenje in sosednja Žiganja vas,

Prav gotovo bi bil vsak gobar vesel plena, ki ga ima deklica. Te gobe so bile najdene preteklo soboto na Pokljuki, ko ni bilo veliko gob, pač pa le lisičke. Jurčki so bili vsi štirje na enem mestu. — Foto: F. Klemenčič

Vsako leto ribiči in drugi poznavalci tega športa in rekreacije z nestrpnostjo čakajo na avgustovske in septembrske dni. To je čas, ko se običajno največkrat posreči rekorden oziroma trofejni prijem. Takšna ribiška sreča se je nasmehnila tudi Viliju Hafnerju z Rupe, ko mu je v Bobovku — v Čukovi jami prijel 78 centimetrov dolg in okrog 10 kilogramov težak krap. Čeprav je Vili že star ribič, je bil to zanj trofejni ulov. — P. Oman

ni treba dolgo ugibati. Včasih je »na Blatih« kar mrgolelo dolgokrakih regajočih živalic. Da je bila žaba, posebno pa njeni kraki, že včasih čislana, se dobro spominjajo starejši prebivalci Sebenj. Celo Ljubljancani so hodili z baklami in laternami slepiti in loviti živalce ter cedili slino ob krožnikih slastnih zlatorumenih in zapečenih žabjih krakov.

Domačinom pa lovljenje žab ni bila zgolj zabava, temveč so kraki prinesli tudi marsikateri krajcar, čeprav je bilo žabji zbor tudi lepo poslušati in je bilo siromašiti pevce v bližnjih mlakah zato kdaj tudi težko. Pa vendar je sebenjska mladež žabe pridno lovila, začeni kdaj že februarja, sicer pa sta bila po navadi najuspešnejša »lovna« meseca marec in april. Kasneje postane žaba zelena in takšni kraki niso več slastni. Spretni žabarji so žival najprej skrajšali za dolžino krakov, jih vrgli v mlačno vodo in odrli. Takšni so romali najpogosteje na tržiško tržnico. Kako iskani so bili že tačas kraki, pove podatek, da so bili petičneži pripravljani odšteti za par tudi krajcar ali celo dva.

Kdaj so o žabah neuke kupce sebenjski žabarji, ki so blago iskali celo v Tenetišah in na Letencah, tudi opeharili. Rezarjev ata ali Vobstarjev po domače, ki gre že v 82. leto, se spominja, da so enkrat kar krastače nalovili in jih ponujali kupcem na tržiškem »placu«. Ljudem, začudenim zaradi nenavadno temne barve žab, so fantiči odgovarjali, da so živali pač starejše, pa zato še boljše...

Zamislite si obraze žabarskih sladokuscev, sedečih ob ne preveč vabeči pojedini!

Kako se je ženil Sočev Jurček

Da so bile Sebenje nekdanj res »žabarska vasa«, nastala pred 600 leti, priča zgodba o Sočovem Jurčku, fantiču, ki je imel rad žabe in mu je otročad vtaknila v žep majhnega »pupka«, žabjega mladiča. Jurček ga je vzljubil in priklenil k skednju, da mu jo ne bi pobrisal. Jurček je Jur postal, se hodil večer za večerom ženit ob regljanju žabjega zbora in — oženil. Pa so si svatje zaželeli žabjih krakov. Da njegovega odraščajočega pupka ne bi doletelo najhujše, ga je Jur še trdneje priklenil in zaklenil.

Pupek, ki je žaba postajal, je poleg postal nepogrešljiv pri ohceti v vasi, če se je kdo v Sebenjah »na dom« oženil. Seveda je moral vsak ženin iz domače vasi odšteti Jurju denarce, da mu je izročil v varstvo ljubljeno žival.

Pri nekdanjem Soču v Sebenjah, danes se pravi tej domačiji pri Zaboštneku, priklenjene žabe res več

nimajo, ostal pa je običaj, povezan z Juretovo ženitvijo. V Sebenjah imajo kovinsko žabo. Zadnji jo je hranil Rezarjev Peter, ki se je na »dom oženil«.

Pred dnevi je dobil vaški simbol novega varuha. Fantje so ga prinesli zlatoporočencema Jožefi in Jožefu Bohincu. Tradiciji se ne kaže izneveriti. Jožef, navdušen žabar, se je na dom oženil in tako kot pred 50 leti sprejel tudi sedaj v varstvo žabo.

V Sebenjah ustanove »žabarsko društvo«

Leta 1906 so v gostilni Kovač v Sebenjah ustanovili »žabarsko društvo«. Načelovali so mu razni gostilničarja še Vamprečov stari ata, Urinov ata in Boltarjev ata, vanj pa so se včlanili vsi vaški fantje. Gorje, če člani niso imeli vsak hip pri sebi društvenega oziroma vaškega simbola — pločevinaste žabice. Pozabljenost je bila kaznovana s krajcarjem. Plačano celoletno »pozabljenost in društveno nezvestobo« so potlej porabili za žabarsko veselico. Prva je bila na Čebrovem dvorišču v Sebenjah. Dva dni je trajala. Fantje in dekleta so se zalo oblekli, možakarji, med katerimi jih je bila večina šuštarjev, pa so si nadeli zelene predpasnike.

Prva žabarska veselica se je zaključila z »žabarskim kompotom« — škafof vina, v katerem je plavala živa žaba!

»Žaba žejna« spet odmeva...

Čeprav v Sebenjah in okolici žab že dolgo več ne lovijo in prebivalce ne spremlja k spanju regljaški koncert, se nasledniki »žabarjev« tradiciji niso odpovedali. Leta 1970 so vaščani, stari in mladi, spet zapeli žabarsko himno »Žaba žejna«, v povorki ponesli skozi dolgo vasa po tako imenovani »šuštarški gasi« pločevinasto žabo, izdelano leta 1906, ko je bilo ustanovljeno »žabarsko društvo«, izobesili zelene žabarske zastave in priredili na Vobstarjevem vrtu žabarsko veselico. Z nedelje v nedeljo jim je nagajal dež. Slavje so dvakrat preložili, tretjič pa le uspeli.

Letos so v Sebenjah že šestič organizirali »žabarijo«. Žabarska povorka in veselica sta bili osrednji del »žabarskega tedna«. Sicer pa je bilo na sporedu tudi več športnih tekmovanj in družabnih iger. Vsakoletna prireditev združi vas v složno in delovno celoto na čelu s TVD Partizanom iz Križev oziroma Planiško skakalno šolo Sebenje. Vaščani namenjajo vsako leto čisti izkupiček prireditve prizadevnim smučarskim skakalcem. Letošnji je šel za izgradnjo plastične smučarske skakalnice. Čeprav tržiški delovni kolektivi pomagajo sebenjskim organizatorjem, bi vseeno kazalo dati že tradicionalni »žabariji« tudi v občinskem merilu večji pomen!

Obiskovalcem »žabarskega tedna« z žabami res nismo postregli, pravijo v Sebenjah. Ne bo pa dolgo, pristavljajo, ko se bodo spet zaredile in zaregljale žabarjem in gostom v pozdrav in če njih zapečene krake posoliš, tudi pobrcale na krožniku...

J. Košnjek

Predilnica je bila leta 1898 drugi najštevilnejši oddelek tedanje Bombarne predilnice in tkalnice Tržič. Tržiški muzej hrani še sedem fotografij drugih oddelkov.

Pomembno dopolnilo zgodovine Bombarne predilnice in tkalnice Tržič

Kustos tržiškega muzeja profesor Jože Rakovec je odkril v zapuščini nekdanjega vodje skladišča bombaža Janeza Kališnika doslej neznane fotografije zaposlenih v Bombarni predilnici in tkalnici iz leta 1898, katere je Kališnikova unukinja prepustila muzeju

Med gradivom o preteklosti Tržiča, zbranim v Muzeju, so omenjene fotografije še posebej zanimive, saj so že tako stare fotografije same po sebi prava redkost. V tistih časih fotografiranje ni bilo tako v navadi, razen tega pa so številne fotografije zaradi premalo skrbnega hranjenja prešle ali se med prvo in še posebno med drugo svetovno vojno zgubile. Bogata zapuščina Janeza Kališnika obsega osem fotografij, zaposlenih v posameznih oddelkih tovarne, in sicer mešalnice, čistilnice, predilnice, vdevalnice, tkalnice, belilnice in barvarne, sukančarne ter z njo združene motovilnice, prevjalnice in pakirnice ter pomožnih obratov. Oddelkov na fotografijah ni težko prepoznati, saj imajo delavke in delavci pred seboj ali v rokah za oddelek značilno orodje. Ob natančnejšem ogledovanju že močno obledelih izvornih fotografij je tudi še mogoče ugotoviti nemska imena oddelkov. Nekateri napisi imajo tudi viden datum 23. 3. 1898, ko je bilo osebje fotografirano.

Takrat je bilo v tovarni zaposle-

nih 426 delavk in delavcev, upoštevajoč, da jih je tisti dan nekaj manjkalo, pa mogoče tudi nekaj več. Najštevilnejša oddelka sta bila predilnica, kjer je bilo po fotografijah sodeč zaposlenih 82 ljudi, in tkalnica s 113 zaposlenimi. Od fotografiranih danes najverjetneje ni nihče živ. Takrat 13-letni delavci bi bili danes stari že nad 90 let! Čeprav so na preslikavah obrazi zelo izraziti, tudi najstarejši Tržičani od fotografiranih skoraj nobenega niso prepoznali. Sicer pa je bilo med takrat zaposlenimi v predilnici in tkalnici le malo domačinov. Od fotografiranih so ostali starejšim Tržičanom najbolj v spominu obratovodje in drugi vodilni v tovarni, medtem ko iščemo zaman lastnike tovarne.

Teško je trditi, ob kateri priložnosti so fotografije nastale. Tudi fotograf je neznan, saj na slikah ni natisnjene njegovega imena. Ko bodo fotografije povečane in preslikane, bodo brez dvoma pomemben dokument zgodovine tržiškega predilstva in tkalstva!

Jože Rakovec

Razpisna komisija delovne organizacije Splošno gradbeno podjetje SAVA

Jesenice, Titova 16, n. sol. o.

na podlagi čl. 22. in 23. Statuta delovne organizacije in na podlagi 14. in 15. člena Samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu

razpisuje delovno mesto

direktorja delovne organizacije (ni reelekcija)

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- imeti morajovisoko šolo gradbene, ekonomske ali podobne stroke in najmanj 3 leta delovnih izkušenj na takih ali podobnih delovnih mestih ali
- višjo šolo gradbene, ekonomske ali podobne stroke in najmanj 5 let delovnih izkušenj na takih ali podobnih delovnih mestih;
- biti morajo moralno-politično neoporečni in družbeno aktivni;
- predložiti morajo program razvoja delovne organizacije in program lastnega dela za mandatno dobo.

Kandidati morajo prijavi na razpis priložiti:

1. overjen prepis diplome, kot dokazilo o ustreznih strokovnih izobrazbi,
2. potrdilo pristojnega organa za notranje zadeve, da niso bili kaznovani po 134. členu Zakona o konstituiranju OZD,
3. zdravniško potrdilo.

Sprejetemu kandidatu je zagotovljeno ustrezno (družinsko) stanovanje. Rok za sprejemanje prijav je 30 dni od dneva objave razpisa. Prijavo je treba nasloviti na naslov delovne organizacije z obveznim pripisom »za razpisno komisijo«.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI

KORZIKA — otok skrivnostne romantike in burne preteklosti

PRAH Z BALKANSKIH CEST

Zdaj mi je bilo žal, da nisem prespal pri tisti ženski. Bilo bi ceneje kot tu na plaži. Tolažil sem se samo s tem, da mi je v žepu vseeno šustelo še kar precej rdečih bankovcev in da mi denarja še ne bo tako kmalu zmanjkalo.

NOVLJANSKA NOČ

Ves naslednji dan in noč, ki mu je sledila, sem preživel v Novem Vinodolskem blizu Crikvenice. Popoldne sem sedel v neki novljanski slaščičarni, se basal s tortami in kremami, vmes pa poslušal slaščičarja, mladega makedonskega Siptarja, ki mi je več kot dve uri razlagal načela muslimanske vere. Svojo razlago je ves čas prekinjal z vzkliki: Danke! in Bitte schoen!, ki so bili namenjeni turistom, ki so pri njem kupovali sladolede.

Popoldne sem se na plaži izpostavljaval radovednim pogledom dveh mladoletnic, ki sta me zasledovali še potem, ko sem se že oblekel in šel v mesto. Navsezadnje sta se le opogumili in pristopili k meni s plahim Do you speak English? Ko pa sem jima

razložil, da sem Slovenec, »naš čovik«, in da naj govorita po naše, pa sta obe kot na povelje razočarano vzdihnili in brez besed pobegnili proč.

Ponoči je bilo v Novem Vinodolskem živo. Bil sem namreč na pravi primorski »festi«, na hrupni zabavi, ki so se je udeležili domala vsi Novljani in nekaj tisoč turistov, ki so vse do zgodnjih jutranjih ur napolnjevali trg pred pomolom. Vso noč sem blodil sam med množico, od časa do časa sem naredil požirek kisle vode iz steklenice, ki sem jo imel s seboj v torbi, potem pa mi je bilo vsega zadosti in sem začel piti vino. Tako sam in zapuščen sem bil v vsem tem hrupu. Da me ne bi nihče motil v tem mojem prebolevanju in da bi ušel hrupnim zvokom glasbe iz pristanišča, sem se skrčil za zidove novljanskega pokopališča in zaspal v predverju mrliške vežice.

IN KAM SEDAJ?

Po jadranski magistrali do Karlobaga in potem od Karlobaga čez Liko do Plitvic sem potoval skupaj z nekim mladim Varaždincem. O njem sem si zapomnil samo to, da mi je neprestano nekaj čvekal o svojih ljubzenskih avanturah, ki bi se, če bi bile resnične, prav lahko primerjale z dogodivščinami kakšnega Don Juana ali Casanove. Pri Plitvicah

sva se ločila. On je šel naprej v Varaždin, jaz pa sem sklenil, da si bom ogledal Plitvička jezera. Noč sem prespal pri nekem kmetu na Poljanju, potem pa sem naslednji dan štopal do Karlovca in naprej do Zagreba. V Zagrebu je deževalo. Dež me je napolnil s tesnobo in malodušjem in za hip sem bil prepričan, da bom šel domov. En mesec in pol sem bil že zdoma in počasi se me je že začelo lotevati domotožje. Morda bi takrat res že šel domov, a v denarnici sem imel še celih sto starih tisočakov, zato sem sklenil, da jih bom pred vrnitvijo zapravil na čimbolj nespameten način. Če bi se vrnil domov z denarjem v žepu, bi me prav gotovo pekla vest. V Zagrebu si nisem mogel izmisliti nič primernega, zato sem kupil karto za vlak do Ljubljane. Vzdušje in ljubljanskem kolodvoru se mi je zdelo kakor nalašč za nespametne odločitve. Pravzaprav sem se odločil, ko sem bil še na peronu zagledal dolgolasega fanta z velikim nahrbtnikom, na katerem je pisalo MON-TREAL-ISTANBUL. Šel sem na kolodvor in kupil železniško karto do Istanbula. Še istega dne sem bil spet na vlaku in slabe tri dni zatem sem se že klatil po carigraskih ulicah. Ampak to je že druga zgodba.

konec

Zlatoporočenca Faganel iz Podnarta

Še vedno čila in dokaj pri zdravju bosta jutri dopoldne ob 11. uri v stavbi radovljiske občinske skupščine že drugič stopila pred matičarja Vilma Faganel (rojena Nanut) in njen mož Milan. Poročila sta se 21. septembra pred 50 leti v Štandrežu pri današnji italijanski Gorici. Ko sta se poročila, je bila Vilma, rojena v Štandrežu, stara 24, Milan, doma iz Vrtojbe, pa 26 let.

Dve leti potem, ko sta se poročila in se jima je rodil prvi sin, je mož Milan, po poklicu zidar, šel iskat delo v Ameriko. Dve leti je delal v Argentini in ker tudi tam ni bilo nič lažje za kruh, se je namesto, da bi se z družino preselil tjakaj, raje vrnil domov.

V vasi Štandrež, ki je bila med prvo vojno do tal porušena, sta si naredila hišico. »Toda delo je bilo takrat vse težje dobiti. Posebno nas Slovence so fašisti že takrat preganjali in zapostavljali. Če si bil Slovenec, si bil revež in nisi dobil službe,« se spominjata.

Zato sta se 1931. leta preselila v Jugoslavijo v Podnart. Tu je Milan družini zgradil hišo in tri leta po priselitvi postal jugoslovanski državljan. Žena Vilma je bila le nekaj časa v službi, v glavnem pa je doma gospodinjala. Milan, ki mu obe vojni nista prizanesli in ima danes več priznanj in odlikovanj, je bil redno zaposlen do 1957. leta, ko je šel v pokoj. Delal je pri gradnji bolnice, vaješkega in samskega doma na Jesenicah in tudi pri gradnji kulturnega doma v Podnartu je bila zraven njegova roka. Trenutno je tudi podpredsednik DPD Svoboda Podnart.

Čeprav že 76 let star, še vedno rad pomaga. Pravi, da zdaj ob prostem času gradi sinu hišo na Poljšici. Ko smo ju pred dnevi obiskali, sta imela pred ponovnim srečanjem z matičarjem in svečanostjo v krogu dveh sinov in hčerke z družinami, vnuki in sorodniki kar malo treme. Povedala sta, da je teh 50 let, čeprav je bilo velikokrat zelo težko, tako hitro minilo.

A. Ž.

Športna sobota in nedelja

SOBOTA

ROKOMET – SRL: Škofja Loka – Sešir: Mlinotest (moški) ob 18.30 (Ognar-Zižek), Železniki – Alples: Borec (ženske) ob 18.30 (Veligošek-Pečovnik), LCRL – moški: Križe: Alples ob 19. uri (Bašar-Teran), Stražišče – Sava: Skofljica ob 19. uri (Zupan-Udir), ženske: Križe: Mokerc ob 18. uri (Bašar), Škofja Loka – Sešir: Sava B ob 17. uri (Teran), Železniki – Alples B: ETA ob 17. uri (Zupan);

GRL I: že drevi: Stražišče – Gorenjski sejem: Tržič B ob 19.30 (Šuštaršič-Zupan), Cerklje – Krvavec: Veterani ob 19. uri (Vodnov-Zun), Radovljica – Radovljica: Kranjska gora ob 16. uri (Humer-Kužel), Žabnica – Žabnica: Štoržič ob 18. uri (Čufar-Vidmar);

GRL II: Križe – Križe B: Sava B ob 16. uri (Udir), Škofja Loka – Sešir B: Alples C ob 15.45 (Jeruc), Žabnica – Žabnica B: Duplje B ob 16.30 (Vidmar);

KOŠARKA – SKL II: Stražišče – Sava: Gorenja vas ob 17. uri (Prosen-Palovšnik), Senčur – Senčur: Kamnik ob 16. uri (Bogataj-Čadež), Cerklje – Krvavec: Tržič ob 17. uri (Vukanac-Kocjančič), Škofja Loka – Kroj: Plamen ob 19.30 (Lilik-Ažman);

GKL: Naklo – Naklo: Center ob 16. uri (Torkar-Ažman), Gorenja vas – Gorenja vas B: Veriga ob 17.30 (Kofol-Kolendo), Kranj – Triglav B: Kokrica ob 20. uri (Vukanac-Kocjančič), Stražišče – Gumar: Kranj 75 ob 17. uri (Poljšak-Marjan Rus), Radovljica – Radovljica: Gotik ob 17. uri (Hlebec-Kompare), vsa srečanja bodo na sporedu še danes;

NEDELJA

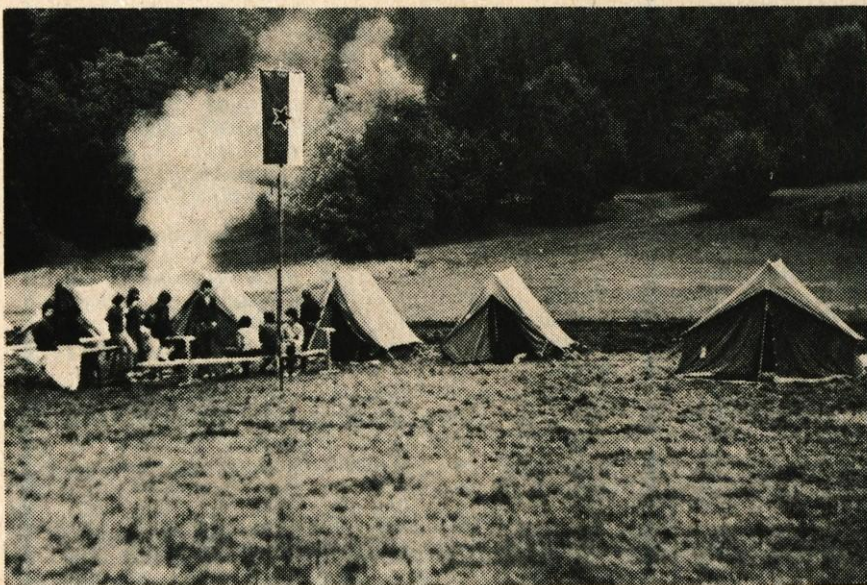
ROKOMET – GRL I: Besnica – Besnica: Alples B ob 10. uri (Konjar-Bengalija);

GRL II: Kranj – Huje: Stadion ob 10. uri (Vidovič);

KOŠARKA – Kranj – prijateljska tekma Triglav: Sarajevo ob 10. uri;

NOGOMET – Kranj – Korotan: Adria ob 16. uri.

-h

V soboto in nedeljo, 13. in 14. septembra, smo taborniki Kokrškega odreda Kranj imeli v Gobovcih pri Podnartu vodniški seminar. Kljub sobotnemu dežju so vsa predavanja potekala po programu pod strokovnim vodstvom Tončke Vodnik. Starešina Janez Velikanje in taborvodja Jani Starovašnik pa sta poskrbela za vse ostale naloge. Uspešno smo izvedli tudi dva orientacijska pohoda. Taborniki Kokrškega odreda Kranj se najlepše zahvaljujemo Gaberčanom za pomoč – Foto: J. Velikanje

Odkritje kipa turista v Hotavljah

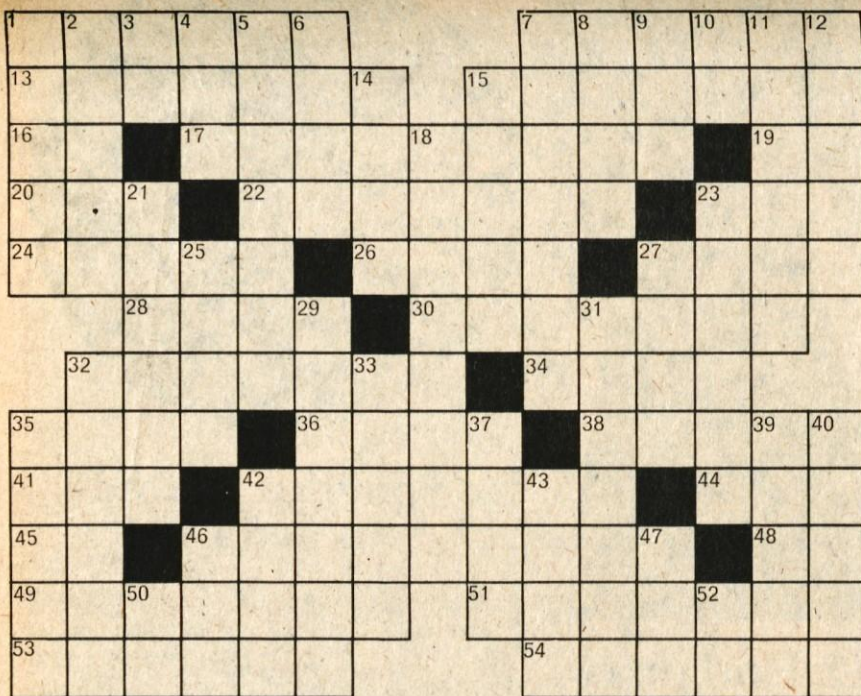
Turistični delavci iz Hotavelj v Poljanski dolini bodo v nedeljo ob 14. uri odkrili pri Šinkovcu, na kraju ob vhodu v vas, kip turista. Skulpturo, ki je visoka 2,20 metra, je iz hrastovega debela izklesal kipar samorastnik Franc Tavčar iz Čabrač. Pokrovitelj proslave je občinska konferenca SZDL Škofja Loka.

V kulturnem programu na nedeljski svečanosti bodo sodelovali godba na pihala Alpina iz Žirov, Gorenjevaški oktet ter domačini. Ob tej priložnosti bodo podeljene tudi posebne spominske značke najprizadevnejšim turističnim delavcem.

Za ureditev okolice ob spomeniku so Hotaveljci prispevali prek 700 prostovoljnih delovnih ur.

Še to naj pripomnimo, da bo otvoritev Tavčarjeve skulpture ob vsakem vremenu.

-i

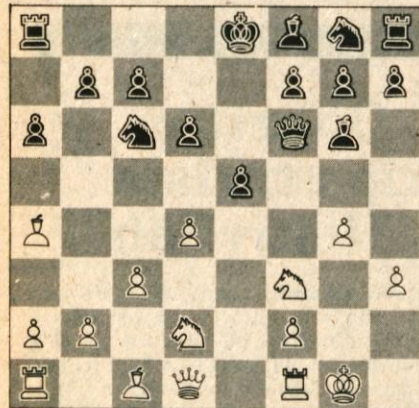
Rešitev nagradne križanke z dne 12. septembra: 1. povod, 6. veka, 10. očak, 14. idila, 15. etologija, 17. peka, 18. tratar, 19. kal, 20. AJ, 21. fara, 23. arka, 25. NP, 26. raj, 28. vena, 30. Melita, 32. amandma, 35. skrak, 36. demon, 38. ad notam, 40. Vlasta, 42. Ikar, 43. akt, 46. Ob, 47. Tuma, 49. azil, 51. Ru, 52. JRT, 54. razura, 56. eden, 58. ukrvatura, 60. egida, 61. ASSR, 62. Iran, 63. tamar

Izrebrani reševalci: prejeli smo 78 rešitev. Izrebrani so bili: 1. nagrado (50 din) dobi IVANKA HVALICA, 64290 Trzic, Cankarjeva 13; 2. nagrado (40 din) LOJZE ZUPAN, 64000 Kranj, Šorlijeva 21; 3. nagrado (30 din) HELENA TRAVEN, 64000 Kranj, Vodopivčeva 10. Nagrade bomo poslali po pošti.

ŠAHOVSKI KROŽEK

Hitrejši zmaga

Šah ni tek ali dirka na kratke proge. Pri šahu ne prispemo v eni sapi od starta do cilja, temveč igro gradimo skozi več faz. Res pa je, da se včasih igra sprevrže v dirko, ki je podobna srečelovu. To se zgodi večkrat v srečanjih brezkompromisnih borcev, ki praviloma igrajo odprto in se ne zapirajo v taktično čakajoče variante. Njihove partije so za gledalce in navijače tudi najzanimivejše. V partiji Fischer - Geller (Bled 1961) se je igra že v otvoritvi zaostri-la in po deseti potezi črnega je vzniknila na deski pozicija, ki jo prikazuje slika 20.

V dani poziciji ima beli pobudo, vendar tudi črni goji napadalne naklepe na belega kralja. Jasno je, da mora vsakdo igrati poteze, ki po najkrajši poti vodijo v zmago-viti položaj. Vsako obotavljanje je lahko usodno.

1. La4 x c6 b7 x c6
2. d4 x e5 d6 x e5
3. Sf3 x e5!

Beli ima določeno prednost v razvoju, kar mu omogoča kombiniranje brez okle-vanja: treba je izkrčiti e-linijo za delovanje trdnjave, ki se takoj lahko vključi v spod.

3. ... Lf8 - d6
4. Sa5 x e6 Df6 x e6

5. Tf1 - e1 + Ke8 - f8
6. Sd2 - e4! h7 - h5

Črni dosledno nadaljuje dirko. Morda pa je bilo le koristneje Ta8 - d8.

7. Sc4 x d6 c7 x d6
8. Le1 - f4

Beli razvija svoje figure in odstranjuje z deske nevarne nasprotnikove. Z zadnjo po-tezo prevzema pobudo, ki jo izpelje do zma-ge. Črno poljni lovec mu koristi v napadu pa tudi pri zaščiti kralja.

8. ... d6 - d5
9. Dd1 - b3!! h5 x g4
10. Db3 - b7 g4 x h3 +
11. Lf4 - g3 Ta8 - d8
12. Db7 - b4 + in črni se je vdal, saj izgubi skakača in trdnjavo.

Črni bi, sicer lahko namesto poteze 9. ... h5 x g4 razvil skakača 9. ... Sg8 - f6, na- kar bi beli najbrž odgovoril 10. Db3 - b7 Ta8 - e8, 11. Db7 x e6 Sf6 - e4, 12. De6 x g6, 13. f2 - f3 Se4 - g6, 14. g4 - g5 Sf6 - d7, 15. Te1 x e8 + Kf8 x e8, 16. Lf4 - d6 s kmetom več in dobljeno pozicijo za be- lega, ki pa vodi v manj dramatičen konec, kot se je to zgodilo v partiji.

Iz prikazanega primera lahko povzame- mo, da je hitrejši tisti, ki prehiti nasprot- nika v razvoju in borbeni razmestitvi fi- gur. Nevarno pa se je spuščati v odprt spod, če orožje še ni pripravljeno za boj!

dr. Srdjan Bavdek

Vodoravno: 1. kralj škratov, mož Titanije, vilinske kraljice, 7. ime jugoslovanske filmske igralka Dravič, 13. stanje, stav, lega, 15. seznam po tednih in mesecih urejenih dni v letu, 16. najdaljši sibirski veletok, 17. vzgojeslovni zavod, učiteljska šola, 19. Kurt Eisner, 20. v starogrški mitologiji mati bogov, sestra in žena Kronosa, 22. drugo največje slovensko mesto, 23. rdeči poljski cvet, 24. slovenski skladatelj, Blaž, 26. beloruska reka, pritok Dnjepra, 27. ljudski izraz za zvezo, vez, 28. grm ali nizko drevo z zelo trdim lesom, 30. zahodnošpansko mesto pod Sierru Moreno, 32. majhna kocka, 34. denarna vrednost blaga ali storitev, 35. vrhne ženske oblačilo v Indiji, 36. rodovitno gričevje, grofija na jugovzhodu Anglije, 38. starorimska boginja rojstva, 41. starožidovski kralj, 42. sloviti italijanski komediograf iz beneškega življenja, Carlo, 44. naselje med vasjo in mestom, tudi tržni prostor, 45. skrajni konec polotoka, 46. najemmina za ladjo, 48. Alfi Nipič, 49. francoski pisatelj »Colombe« in »Carmen«, 51. pokojnica, 53. katalonski književnik, borec za samoupravo svojega naroda, Gabriel, 54. izloček žlez.

Navpično: 1. opornik, opornica, 2. vodna žival, glodalec, ki gradi jezove, 3. kratka za element, 4. nasilna tatvina, 5. hlebček iz sesirjenega mleka, majhen ožemek, 6. ime operne pevke Vidmarjeve, 7. mogočnej, 8. prvotni prebivalec na naših tleh, 9. romunska denarna enota, 10. skrajšano ameriško moško ime Edward, 11. spaka, nakazen, 12. vrsta azijske palme in njen plod, 14. dolžinska mera v anglosaških deželah, laket, vatel, 15. oblika socvetja, 18. okrasna kita ali vitje iz cvetja in zelenja, tako okrasje na stenah, 21. majhna država v vzhodnih Pirenejih, pod pokroviteljstvom Francije, 23. sodobni slovenski pesnik in prevajalec, Janez, 25. prebivalci otočne države na severu Evrope, 27. žila dovodnica, 29. pri-slov nikjer, 31. repno seme, 32. utrdba ali trdnjava, katere poveljniki ali oskrbniki so bili kastelani, 33. večje slovensko mesto ob Savinji, 35. na- devano listje zelja s seseklanim mesom in rižem, 37. merska enota za majhne tlake, po italijanskem znanstveniku Torricelliju, 39. posledica kracanja, 40. sorodnik po očetovi strani, 42. grška črka, tudi vrsta žarkov, 43. vulkanski otok pred jugozahodno obalo Sumatra, 46. reka, ki teče skozi Črno goro, Srbijo in Bosno, desni pritok Drine, 47. četrti rimski kralj, ki je dal zgraditi пристanišče Ostio, 50. grška črka, 52. znak za ke-mično prvino iridij.

Rešitve pošljite do torka, 23. septembra, na naslov: Glas, Kranj, Moše Pijadeja 1, z oznako Nagradna križanka. Nagrade: 1.: 50 din, 2.: 40 din, 3.: 30 din

Dvanajst let nedolžna v ječi

MLADA črnca v ZDA, v zvezni državi Florida, trpita hudo krivico: že dvanajst let sta v zaporu - za dvojni uboj, ki ga je zakrivil belec.

Leta 1963 so Fredija Pittsa, ki mu je bilo 19 let, in Wilberta Leeja, ki je 11 let starejši, aretirali. Policija jima je očitala, da sta oropala in ubila dva uslužbenca bencinske črpalke. Dva tedna po njuni aretaciji je bil ubit še en uslužbenec. Ko so prijeli storilca - nekega belca, je priznal tudi uboj prvih dveh uslužbencev. Toda priznanje, ki ga je dal beli delavec na magnetofon, za sodnika ni bilo dovolj za oprostitev. Dvanajst belih porotnikov je mlada črnca obsodilo na smrt.

Da sta še danes živa, se imata zahvaliti samo dejstvu, da je smrtna kazen v ZDA že nekaj časa prepovedana. Sedaj pa zapornika vendar upata, da bosta prišla na prostost. Za stvar so se začeli zanimati časopisi in opozarjati na sodni škandal izpred dvanajstih let.

Prepoved azbesta

Na Švedskem pripravljajo nove industrijske predpise, na osnovi katerih bo prepovedana uporaba azbesta kot materiala za izolacijo. Ti ukrepi so posledica dognanj, da azbestni prah vpliva na hitrejši razvoj raka. Novi predpisi naj bi začeli veljati že 1. oktobra. Delavci, ki imajo opravka z azbestom, bodo morali delati v dobro prezračeni prostorih in uporabljati zaščitne maske.

Umetni smaragdi

Neka japonska firma je sporočila, da je uspela umetno izdelati smaragde, ki imajo enake značilnosti kot naravni dragulji. Postopek izdelave umetnih smaradov so odkrili v tovarni porcelana v Kiotu: proizvajajo jih iz aluminijevega oksida, berilija in silicija. Tehnični strokovnjaki tovarne menijo, da bodo v petih letih lahko proizvajali že toliko dragega kamenja, da bodo z njim lahko oskrbovali vse draguljarne na svetu.

Namesto koke hrana

Združeni narodi bodo nudili ekonomsko in tehnično pomoč Peruju za postopno izkoreninjenje nasadov koke. Podobno so pred nekaj leti delali Turki s pomočjo Američanov, ko so prepovedali kmetom saditi mak za izdelovanje opija.

Namesto koke, ki je surovina za več mamil, bodo v Peruju pridelovali predvsem kmetijske prehranske kulture.

Ta prelepi čas

Jesen. Čas odmiranja, vendar tako lep in zanimiv letni čas.

Pred dnevi sem se namenila na kratek sprehod. Sonce se je že nagnilo na zahodno stran. Žarki so me nemočno ščegetali po tilniku. Ozrla sem se. In kaj sem videla? Poletje se je prelevilo v jesen!

Pot me je vodila mimo sadovnjakov. Drevje je veje priklonilo že skoraj do tal. Krošnje so prepolne sadežev. Prek ograje se mi je ponujalo sočno jabolko. Odtrgala sem ga in sadež se mi je kar hitro znašel v ustih. O, kako je sladak!

Polja so me vabila medse. Dve majhni pikici sta se mi bližali. Postali sta piki. Razločila sem človeka in žival. Bila je kmetica, ki je vodila konja z vozom. Z značilnim klicem je ustavila žival. Hitro sva se zapletli v živahen klepet. »Lep dan za sprehod, kajne?« mi je rekla. Pritrdila sem ji. Pogled se mi je zapičil v njeno blede, zgarano lice. »Kdaj pa je bila ona zadnjič na sprehodu?« sem se vprašala z občutkom krivde. Pogled mi je ušel na voz. Prepóln je bil blede vijoličaste repe. »Pa lep sprehod ti želim!« mi je zaklicala že potem, ko je pognala konja. Premaknil se je, kakor da bi vlekel prazen voz. Repa je veselo poskakovala na vozu.

V daljavi so hrumele traktorji. Veter je lahko valovil rjavo morje. Videti je bilo neskončno. Tudi to morje ajde bodo kmalu posprvili. Pred mano se je pojavila četa visokih, zelenih vojakov. Veter se je plazil med slokimi postavami. Dajali so temačen vtis. »Ali še niste padli pod kombajnom?« sem jih tiho vprašala. Koruzna stebila pa so sama vršala in mi niso odgovorila.

Slikar s čopičem namečil na platno odtenke rjave, rumene in zelene barve. Tako je naredila tudi slikarka narava. V gozdu me je pozdravil veseli živčav. Stopila sem na mehko, pisano preprogo. Izpod grmičevja me je pozdravil veseli jurček. Poleg njega pa je počivala prazna pločevinasta posoda. »Ostarek civilizacije,« sem žalostno pomislila. Sedla sem na novorojeni štor in se predala mislim.

Sonce je že utonilo za gorami. Vse okoli mene je dobivalo temačen videz.

Irena Šimnovc, 8. a r. osn. šole
Stanka Mlakarja, Senčur,
iz glasila Žarki

Šuštarški semenj

7. septembra je bila v Trziču šuštarška nedelja. Tudi v starih časih so imeli čevljarji svoj praznik vsako prvo nedeljo v septembru. Da bi ohranili star običaj, prireja tovarna obutve Peko Trzič vsako leto šuštarški semenj.

Na ta dan je Trg svobode zaprt za ves promet. Tržiške tovarne in obrtniki postavijo po obeh straneh svoje stojnice. Pridružijo se jim izdelovalci raznih spominkov in pletilje ter čevljarji tudi od drugod. Pred stojnicami se tare ljudi, ki bi radi kupovali po čim nižji ceni.

V paviljonu NOB je Peko razstavil najnovejšo izdelke za prihodnjo sezono. V parku je bila tudi vrtna veselica. Ob zvokih gorenjske glasbe so plesali stari in mladi in sploh je bilo v Trziču v nedeljo zelo veselo.

Maja Kolar, 6. b r. osn. šole
heroja Bračiča, Trzič

Linorez – Istra ekspres – Darko Stankovič, Center za estetsko vzgojo Kranj

Kadar mačke ni doma, miši plešejo

Vsi otroci radi razgrajamo, skačemo, se igramo itd... Ne moremo sedeti samo pri miru, ampak se moramo malo poigrati. To sva storili s sestrično Branko.

Bile so počitnice. Ura je kazala devet. Z Branko sva ravno vstali. Zehali sva in se pretegovali. Nato pa ham-ham-ham oziroma zajtrk. Po zajtrku pa sve se oblekli v obleke Brankine sestre ter obuli čevlje. Gledali sva se pred ogledalom. Joj, kakšni

Med čermi

Morska voda je bila čista ko biser. Sonce je prešerno sijalo v modre valove. Odločil sem se, da malo raziščem vodno globino. Nadel sem si masko in plavuti in se pognal v globino. Opazoval sem preplašene jate majhnih rib, ki so nemirno plavale sem ter tja. Na dnu je ležalo polno oklepov školjk in polžev. Na površino sem priplaval po zrak. Začuden sem bil, ker se je na moji desni kar trlo kopalcev, na levi pa ni bilo niti enega. Plaval sem pogledat, kaj je bilo tam. Presenečen sem obstal pred nekakšnim obzidjem. To je bil koralni greben. Segal je od dna pa do pol metra nad gladino, to je bilo kakih pet metrov. V dolžino pa je meril kakih devet metrov. Takoj za grebenom pa so bile skale lepih oblik, ki so bile poraščene s koralami. Tudi te so bile v višini koralnega grebena. Med njimi sem lahko plaval samo bočno. Izpod skale je priplavala riba pastelnih barv. Srednje velik rak je bil le napol zakopan v pesek. Malo sem ga dregnil s palico. Takoj mi je zagrozil s svojimi kleščami, potem pa se je umaknil pod skalo, ki je imel nekaj previsa. Na majhno skalo se je zasedla živalica, ki je bila podobna morski travi kadar so valovi. S svojimi lovskimi se je enakomerno pozibavala. Mimo je priplavala dolga, a ozka riba. Elegantly je ovijala svoje vitko telo. Leščur je bil do polovice zarit v tla. Tedaj pa je počasi priplavala riba, ki je bila podobna listu. Bila je dolga in sploščena. Brez strahu je plavala mimo mene. To je bil najlepši dan med mojimi počitnicami.

sva bili! Zada preširoko, spredaj preširoko... Taki sva bili, ko mali kozici, ki jima je dlaka preširoka. Malo pretiravam, kajne? Med igro sem hitro skočila v kuhinjo po kozarec vode. Še malo, pa bi prišla do spalnice, a se spotaknem ob obleko in bum na tla. Voda se je zlila po obrazu in kozarec je počil: pok! Še sreča, da je bil iz plastike. Branka se je prismejala iz sobe. Nato pa sva se šli skrivalnice. Branka pa je zdaj telednala na nos in potegnila preprogo. A smeha je bilo kmalu konec, ker se je vrnila Brankina mama.

Da, res je: kadar mačke ni doma, miši plešejo; ali kadar mame ni doma, otroci plešejo.

Damjana Škantar, osn. šola
heroja Bračiča, Trzič

Plavalni tečaj

Med počitnicami sem se udeležil plavalnega tečaja, ki ga je organiziral plavalni klub Triglav.

Zadnji dan plavalnega tečaja smo imeli preizkus znanja. Zbrali smo se ob robu bazena. Na učiteljev ukaz smo poskakali v vodo, da se malo ogrejemo. Najprej smo ponovili vse sloge plavanja. Nato se je pričel preizkus znanja.

Klicali so nas po abecedi. Kmalu sem zaslišal: »Zupančič«. Skočil sem v vodo in plaval. Do petindvajsetih metrov je že šlo, potem pa sem začel hropsti kot da bi imel naduho. Vedel sem, da imam pod sabo že kake tri metre globoko vodo, in to me je pognalo naprej. Priplaval sem do konca bazena in se obrnil. Hropenje se je nadaljevalo še močnejše, a sam ne vem kje sem jemal energijo, da sem priplaval do drugega konca.

Po končanem izpitu smo prejeli diplome in značke. Diplome smo prejeli vsi, značko in nalepko delfinčka pa samo tisti, ki smo preplavali več kot deset metrov.

Gregor Zupančič, 4. b r. osn. šole
Lucijana Seljaka, Kranj

Robi Kržišnik, 4. b r. osn. šole
Lucijana Seljaka, Kranj

Pospravljamo po hiši

Hladni dnevi z dežjem so nas dovolj nazorno opozorili, da je poletja pravzaprav že konec, čeprav se koledarska jesen z dejansko tudi letos ni ujela. Navadno počistimo stanovanje — tako v velikem slogu dvakrat na leto: spomladi in v jeseni. Zdaj je torej na vrsti jesensko veliko čiščenje. Za vsa večja dela, torej tudi za gospodinjsko veliko čiščenje pa je potreben načrt: le tako bo delo hitro opravljeno brez posebno velikega naprezanja. Odločite se za sistematično čiščenje: to pomeni, da ne boste obenem prali oken in mazali parketa. V enem dnevu operete okna, zrcala in očistite slike, drugi dan vse svetilke v stanovanju, tretji dan operemo manjše preproge in pregrinjala in šele nato se lotimo večjega čiščenja.

Kako to delamo? V sobi, ki jo nameravamo očistiti, pobereмо vse manjše predmete, ki jih lahko očistimo kasneje. Ostale predmete v sobi pokrijemo, da se ne praše. Nato odnesemo preproge in jih očistimo na obeh straneh, nato jih pustimo na zraku. Tapisome prav tako natančno očistimo, če je potrebno tudi s peno. Pustimo, da se posuši, nato pa tla zavarujemo s papirjem ali z drugimi pokrivali. Snamemo zavese in če jih ne bomo prali, jih zavijemo v polivinil, da se ne praše. Nato očistimo okenske police in prostore med okni. Čiščenje stropa je dokaj zamudno delo, vendar pa ga je treba opraviti; če strop prenese mokro čiščenje, ga previdno zdrgnemo z mehkim omelom ovitim v vlažno krpo, ki jo redno izpiramo in ožemamo. Nato očistimo luči in jih ovijemo s papirjem, da se ne praše. Nato se lotimo radiatorjev ali peči. Slike in zrcala pobereмо in jih odnesemo v drugo sobo, če ne gre, pa jih zaščitimo s papirjem. Zidove očistimo tako kot strop, če to barva in vrsta obloge zidu dopuščajo. Nato se lotimo stekla na oknih in končno tal, če jih je treba loščiti ali pomivati. Medtem ko se tla sušijo, operemo manjše predmete in pustimo, da se posuše. Postavimo spet predmete v sobo, namestimo pohištvo in spet obesimo zavese.

Izberimo svoj šport

Med dobrimi sklepi, da bomo to zimsko sezono ohranili fizično in seveda kar je tudi važno — psihično kondicijo, bi bila tudi izbira primerne športa. Težko bi našli poleg hoje še kaj primernejšega kot je plavanje. Danes ni več problem najti primeren bazen in se dvakrat ali trikrat na teden odločiti za urico intenzivnega plavanja. Ampak plavanja, ne namakanja v vodi. Kajti le tako bo urica v bazenu koristno porabljena.

Plavanje je šport, ki oblikuje telo, saj pri tem sodelujejo prav vse telesne mišice. Razvijajo se hrbtne in prsne mišice, kar je pomembno predvsem za lepo držo. Plavanje krepi srce in pljuča, krepijo se nerazvita ramena in obrusijo preveč zamaščeni dekolteji. Drža postane pokončnejša, hrbtenica čvrstjejša in gibčnejša. Od plavanja se še nihče ni zredil, razen če to športno aktivnost zaključijo izdatna malica. Nasprotno — v vodi izgubljamо kalorije zaradi gibanja in pa zaradi hladne vode.

Prsno plavanje razvija rame, prsi, prsni koš in nadlakti. Skratka, ta vrsta plavanja krepi predvsem gornji del telesa. Kravlj pa je primernejši za utrjevanje trebušnih mišic zaradi značilnega gibanja z nogami.

Stare dobre kumare

Se vedno više dolgi zeleni sadeži polni vode po ograjah, na katere se vzpenja rastlina. Če ste čez poletje pozabljali na kumare, pa jih zdaj pred jesenjo s pridom uporabite, če ne že kot osvežilno solato pa kot lepilno sredstvo, na katerega danes v množici umetnih preparatov za čiščenje in osvežitev obraza kar pozabljamo. V sezoni namreč kumare lahko uporabljamo v kozmetiki prav vsak dan. Tako bo tudi najbolj učinkovito, saj po enkratni uporabi še ne moremo pričakovati kakih opaznejših sprememb na koži.

Kumarični sok lahko uporabljamo vsak dan za umivanje obraza. Seveda ga pripravljamo svežega in ne da bi pri tem kumare solili kot za solato. Kumarični sok bo dlje trajal, če ga pomešamo s čistim alkoholom. Vodico uporabljamo zjutraj in zvečer kot tonik pred nanašanjem kreme.

Staro lepilo je tudi maska iz narezanih kumar. Kumare olupimo in jih tanko narezane vstavimo med dve plasti gaze. Denemo na očiščen obraz in pustimo 20 minut.

Moda je spet prinesla že skoraj pozabljene, a tako zelo praktične brezrokavne obleke. Letošnje imajo seveda nov aktualen videz; glavna značilnost so razširjena ramena, ki že skoraj prehajajo v kimono. Spodaj se nosijo bluže, puloverji, krila teh oblek pa so več ali manj ravna in ne pretirano široka.

marta odgovarja

Sonja iz Radovljice — Kupila sem blago za jesenski plašč, vzorec v pismu prilagam. Rada bi model vsaj nekoliko po zapovedih zdajšnje mode: plašč pa bi nosila za vsak dan. — Stara sem 24 let, visoka 165 cm, tehtam pa 59 kg.

Marta — Za blago, ki ga imate, se mi zdi najbolj primeren model, ki ga vidite na skici. Plašč je ravno krojen, s spuščeni rameni, dvovrstnim zapenjanjem in veliko fazono. Zavezuje se s pasom, žepi so skriti v šivu: zadaj ima plašč šiv in razporek. Dolžina plašča pokriva kolena.

Pred sezono bolezn

Se malo pa se bodo prav zares začeli hladni dnevi in tedaj se bo začela tudi sezona, ki se je starši boje: otroci namreč prinašajo iz šole ali vrtca ali z domačega dvorišča bolj ali manj hude nalezljive bolezni od navadnega prehlada naprej. Če se prve dni tolažimo, da bo minilo kot je prišlo, pa potem ne moremo drugače, kot da iščemo zdravniško pomoč, če dobi otrok še visoko vročino, če se mu očke skalijo in mu v prsih hrope.

Preden pa se odločimo za klic zdravniku, še enkrat premislimo, ali je obisk na domu res najbolj potreben. Včasih lahko že z domačimi sredstvi znižamo otroku temperaturo in mu omogočimo dokaj mirno spanje, posebno še, če smo mislili zdravnik poklicati pozno popoldne ali zvečer, ko se navadno pojavijo znamenja bolezni in so tudi najbolj očitni. Če ne gre za hujše zadeve, lahko bolnik počaka naslednji dan, takrat pa odločimo, ali je potreben obisk ali ga odpeljemo sami k zdravniku.

Če pa gre za bolezni, ki malega bolnika zelo prizadenejo in je zato nujen obisk zdravnika na domu, bomo pred obiskom poskrbeli za nekaj potrebnih stvari. Beležimo si temperaturo bolnika in zapišemo vsaj približno bolečine, ki nam jih je opisal. Vedeti bi morali, kdaj so se bolečine pojavile in ali se ponavljajo. Zdravnik bo hotel vedeti, kaj je bolnik zadnje ure jedel in pil: zdravniku moramo tudi povedati ali smo že prejšnje dni na bolniku opazili kaka posebna znamenja ali obnašanje.

Potrebujemo: pol kg riža, 15 dkg masti, čebulo, 4 hrenovke, kilogram špinače ali zavitek že očiščene in zmrznjene špinače ter slan krop.

Riž s špinačo

Na masti prepražimo čebulo, dodamo očiščen in opran riž, prepražimo, zalijemo, osolimo in nekaj časa dušimo. Špinačo posebej skuhamo, če pa je zmrznjena, jo odtalimo v posodi z malo vode. Vodo, ki jo rabimo za kuhanje špinače, uporabimo tudi za zalivanje riža. Ko je riž mehak, mu dodamo narezane hrenovke in vse skupaj še malo prevremo. Nazadnje primešamo še sesekljano špinačo, če pa je bila zmrznjena, je že tako drobno zmleta.

POMENKI O GORIČAH, GOLNIKU, TRSTENIKU

in drugih krajih pod gorami (Babni vrt, Čadovlje, Letenice, Pangršica, Povelje, Srednja vas, Tenetiše, Zalog in Žablje)

Pašček da ženskemu čevlju posebno eleganco. Pri PEKU so tako oblikovali modela LARISA in KALINKA, ki ju dobite že v vseh njihovih trgovinah. Barve: rjava, modra in črna.

Cena: 259 in 329 din

Jesen je tu in prilgel se bo že toplejši kostim. Morda iz zameta? Na Kokrinem oddelku ženske konfekcije v GLOBUSU jih imajo v temno zeleni in rjavi barvi. Velikosti: od 36 do 42.

Cena: 960 din

V Centralovi DELIKATESI v Kranju se dobe kvalitetni veliki orehi. 20 dkg jih je v eni pločevinki. Uvoz s Kitajske.

Cena: 14,12 din

Če vam je, tako kot Angležem in Holandcem, pri srcu porcelan z motivi z morja ali z mlino na veter, naj vam povemo, da imajo take angleške servise naprodaj prav zdaj pri ELGU v Lescah.

Cena: servis za belo kavo 162,70 din
komplet krožnikov 462,30 din

(22. ZAPIS)

Vsi, ki so kakorkoli prihajali navzkriž s temi kulturbundovci, so morali Golnik zapustiti, kjer so nato zagospodovali izdajalci svojega lastnega naroda in domovine.

Šef splošne bolnišnice na Golniku je bil razpiti gestapovec dr. Samonnig, ki je razpredel po Golniku široko mrežo svojih vohunov. — Na Golniku je bila tudi močna žandarmerijska postaja pod vodstvom poveljnika Winklerja, ki je tesno sodeloval z dr. Samonnigom.

Režim na Golniku je bil zelo strog in je Golnik za tiste čase predstavljal močno nemško postojanko. Ljudje so delali pod stalno kontrolo gestapovskih vohunov in okupatorjevih hlapcev. — Kljub temu pa je na Golniku obstajala krepka organizacija OF, ki je naše partizane oskrbovala z zdravili in obvezilnim materialom. Prav tako je organizacija OF poročala o vseh važnih zadevah, ki jih je bilo mogoče v zdravilišču zvedeti.

ZVEZNI INSTITUT ZA TBC

Ker je partizanska vojska tako hitro prodirala, je ostal Golnik 'ob osvoboditvi nepoškodovan. Le glavni rentgenski aparat in nekaj instrumentarij so bežeči okupatorji še utegnili odnesti.

Dne 6. avgusta 1945 se je iz partizanov vrnil na Golnik zdravnik dr. Tomaž Furlan in prevzel vodstvo velikega zdravilišča. V kratkem je postal Golnik vodeča ustanova na področju zdravljenja TBC v Jugoslaviji. Po svoji legi in klimatskih pogojih pa velja tudi v evropskih merilih za eno od prvih.

Golnik je bil kmalu po osvoboditvi določen za Zvezni institut za TBC, kjer naj bi se vzgajali zdravniki-specialisti za vso državo. Kljub razsežnim zgradbam, ki so že stale, je bilo treba dograditi še nove prostore. Zdravilišče je prevzelo tudi nekaj drugih zasebnih stavb in jih uredilo za svoje potrebe. Tako je prevzelo nekdanji privatni sanatorij na Malijevem brdu, penzion Folakovski v Goričah, bivši Financarski dom v Goričah, penzion Slavec v Preddvoru in penzion v Tupaličah. V le-tem so bivale le ženske bolnice in hudomušni okoličani so brž vzdeli hiši ime »babilon«.

Vsekakor pa se zdravstveno in drugo osebje golniškega zdravilišča živo udeležuje kulturnega, družabnega in političnega življenja Gorič. Sicer pa ima Golnik (po štetju pred devetimi leti) kar trikrat več stalnih prebivalcev kot Goriče. Razmerje je 876:277!

BRAT REŠEVAL SESTRO

Na južnem pročelju bolniške stavbe na Golniku, tik ob vratih, ki vodijo v ambulanto, je vzdana spominska plošča iz belega marmorja z vdeleno sliko padlega partizana Rodeta. Vkllesan napis pove:

NA TEM MESTU JE DNE 27. V. 1943 DAL SVOJE ŽIVLJENJE JOŽE RODE-DARČE ROJ. APRILA 1917 V RUDNIKU PRI KAMNIKU V BORBI ZA SVOBODO IN LEPSHO BODOČNOST SLOVENSKEGA NARODA SLAVA PADLEMU BORCU ZVEZA BORCEV GOLNIK-GORIČE

Pred koncem maja 1943 so se krajevni aktivisti OF skupno s partizani iz kamniškega bataliona odločili

ške bolnišnice odpeljali ranjeno partizanko Ančko Rodetovo.

Akcija, v kateri je sodelovalo devet borcev, ni uspela. Pri reševanju svoje sestre je bil ubit Ančkin brat Darče Rode-Riko (v tem smislu bo treba napis na plošči popraviti; tudi rojen ni bil Rode aprila, pač pa 25. februarja 1917). Ustrelil je Darčeta nemški žandar, ki je stražil na stopnišču.

Ančka Rode por. Semeja in njen brat Darče Rode-Riko, padel pri reševanju sestre na Golniku dne 27. maja 1943.

Darče, ki je hotel s hrabrostjo rešiti svojo sestro, je bil namestnik komandirja prve čete v Kamniškem bataljonu. — Ančka Rodetova pa še živi in žaluje za bratom, ki je žrtvoval svoje 27-letno življenje zanjo.

KONEC

Tako so se iztekli tudi ti zapisi — lahko bi jim rekli, skupaj z drugimi, tudi potopisi po ozemlju kranjske občine. Le vasi krajevnih uradov Mavčič, Žabnice in Naklega bo še treba obiskati in krog bo sklenjen.

Ne morem pa si kaj, da ne bi ob koncu teh goriških zapisov povedal tudi bridko besedo. Ko tako hodim, od vasi do vasi, se pogovarjam z ljudmi in jih kaj sprašujem — le malokdaj naletim na ljudi, ki bi bili v svoj kraj zavestno zagledani. Ni več tako imenovanih »lokalpatriotov«, v dobrem smislu seveda! Ne vedo dosti o svoji vasi, tudi zanima jih ne, kaj in kako kdo piše o njihovem kraju. Niti enega pisma (za pohvalne mi ni) s pripombami, popravki ali kritiko nisem prejel s področja goriškega krajevnega urada! Saj posameznik res ne more vsega prav vedeti, le vsi ljudje vse vedo. A sem moral po sili le vse sam vedeti...

Črtomir Zorec

(Obsežnejše je o tragičnem dogodku pisal v Nedeljskem dnevniku dne 1. julija 1973 Ivan Vidic.)

Pogled na osrednje poslopje golniškega zdravilišča za tuberkulozo — danes

V sodelovanju s Prešernovo družbo objavljamo v nadaljevanjih kriminalko Claudea Avelina Mačje oko. Delo je izšlo v zbirki Ljudska knjiga, ki jo izdaja založba Prešernova družba.

Pred pisarno predstojnikov vpraša paznik podčastnika:

»Kam naj ga odvedem?«

Podčastnik pokaže na oblazinjena Picardova vrata. »Spet nekaj novega,« si ponavlja Jean Marc. »In ker sem na kraju, ki ga že poznam, bom to takoj opazil.« Paznik se previdno dotakne drugih vrst. Oglasi se godrnjanje, komisarjevo seveda. Kjer slišiš en sam godrnjav glas, tam ne more biti veliko ljudi, torej nič izjemnega. Paznik odpre vrata previdno kakor tat.

4

Jean Marc se je zmotil, za vrati je cela množica ljudi. Poleg komisarja in plešca, ki nenehno piše, je Belot v nepremočljivem plašču, sedeč ob Picardu, v ozadju sobe pa še dva mlajša človeka, prav tako v plaščih. Ne pozna ju, vendar zlahka ugane, da sta iz hiše. Blondel in Simon. Nihče se ne zgane, ne spregovorijo. Paznik razklene lisice, pozdravi in se umakne. Picard reče grobo:

»Sedi.«

Pokaže predse na enega izmed široko razmaknjenih stolov. Simon in Blondel mu sedeta za hrbet. Jean Marc ju čuti, kakor da mu slonita na ramenih. Prazen stol bo menda ostal nezaseden.

»Truflet!« ukaže Picard.

»Da, gospod.«

Odprl bo vrata, vendar ne vhodna, ki jih je sinoči prestopil Jean Marc, potem ko so ga za dve uri spravili v dvoranico...

Pojavijo se še trije ljudje. Jean Marc vidi le enega človeka, največjega, in Simon in Blondel, ki se mu tokrat resnično naslonita na ramena, morata uporabiti vso svojo moč, da ga zadržita na stolu, medtem ko zatuli:

CLAUDE AVELINE

MAČJE OKO

»Ta je! Morilec!«

Malone hkrati zavpije Mercier še bolj gromko s svojim močnim glasom:

»Tu si, nesnaga!«

Toussaint in Beauchamp ga hlastno zgrabita za roke. Kljub temu, kljub lisicam, ki so mu jih bili nataknili, preden je vstopil, se zdi, da nič ne more zadržati njegove silovitosti.

»Odlično,« prikima Picard. »Sedite tja, Mercier. In če se takoj ne umirate, bomo za to poskrbeli mi!«

V čudnem protislovju morata Toussaint in Beauchamp spraviti zverino v areno in jo hkrati zadrževati, da ne napade. Mercier sopiha in rjove, prsi se mu napenjajo pod belo srajco smokinga, ki skupaj z lisicami spominja na prisilni jopič za blazneže. Divje zavpije Picardu:

»Držite tega lopova in ga varujte pred menoj! Ničvrednega lažnivca, umazanca, umazanca!«

Jean Marc ponovi, zdaj čisto tiho:

»Ta je morilec... ta je morilec...«

Mercier je videti kakor blaznež, njemu pa se zdi, da bo zblaznel. V tej prepolni, zakajeni, preveč svetli pisarni, pred to ponorelo pošastjo ga obide spomin na Notre-Dame, na dež, noč, znova sliši tisti njegov naglas, pristrčni smeh! Njegov strah postane neizmeren, ni potrebno, da bi ga še držali; za njim je samo še Simon, Blondel je priskočil na pomoč Toussaintu in Beauchampu. Merciera zgrabijo za komolce in za vrat in ga prikujejo na stol. Picard naposled spet spregovorijo:

»Natanko tako sem si mislil: seznanjanje ni potrebno. Še več: drug drugega obtožujeta za zločin, ki nas zanima. Vsaj Berger; vi, Mercier, se zadovoljujete s hudimi, toda nejasnimi psovkami.«

Izzove reakcijo, ki jo je pričakoval. Mercier je bolj mirno zadihal, morda zato, da bi laže prisluhnil, zdaj pa znova pobesni:

»Vse, kar je prav! Psovke so nejasne! Tudi če bi našel najhujše, še bolj ostre, bi bil še zmeraj daleč od resnice! Morilec? Seveda je morilec! Meni, ki sem ljubil to žensko, kakor ni ljubil še nihče, ljubil od njenega otroštva, zmeraj v senci, meni je bilo dovolj že to, da sem smel biti njen prijatelj, da me je včasih potrebovala. Ko sem jo našel mrtvo, je bilo to zame veliko več kot umor, razumete? Ta morilec, ta potepuh, ta ničvredni mali potepuh, ki je izvelkel iz nje vsa njena čustva, vso požrtvovalnost, vse nagrade, in to na vse načine, na vse načine...«

Zdaj zdaj ga bodo oblile solze. Jean Marc šklepetaje z zobmi zašepeta:

»To ni res... To ni res...«

»Govoril boš, ko te bom vprašal,« ga opomni Picard, ne da bi odvrnil oči od Merciera. »Zdaj torej v nasprotju s trditvami v svoji pisarni priznavate svoje stike z gospodično Sarrazinovo, stike, o katerih bomo govorili kasneje, in to, da ste bili na kraju zločina?«

Mercier se je zbral. Podoben je velikim neapeljskim pevcem. Začne z monologom, ki mu ne dovoljuje, da bi odgovoril:

»Ko sem odkril truplo tako ljubljenega in zaradi svojih iluzij tako strašno kaznovanega bitja, sem predvsem hotel uničiti morilca, ga spraviti v položaj, da ne bi mogel uiti pravici ljudi, dokler ga ne zadene božja kazen!«

»Ste verni, Mercier?« podvomi Picard.

Mercier skuša dati svojemu glasu prepričljivost, ki je ne more podkrepiti z rokami, ker mu jih spenjajo lisice.

»Tega sem se zavedel v tistem trenutku resnice, gospod. Zaradi tega sem bil poslan tja! V meni je bil duh maščevanja...«

Picard da znamenje, naj mu snamejo lisice. Belot izrabi odmor in si sleče nepremočljivi plašč, ga skrbno zloži in spravi pod svoj stol. Dovolj je, da se je zganil, in že se je Jean Marcov pogled kakor zmeraj prilepil nanj. Napravi se, kot da ga ne vidi. Mercier si pomane zapestja in nadaljuje:

»Privedla me je slutnja. Gospodična Sarrazinova je ponoči, med svečano otvoritvijo *Seau Grenuja* in še preden se je vrnila domov, prišla k meni na pogovor. Sklenila je prenehati z nedovoljeno dejavnostjo, s ponarejanjem Van Gogha. Dolgo že sem jo nagovarjal, naj neha s tem, a ji žalost nisem dovolj pomagal, ker ji nisem mogel ničesar odreči. Ta podlež, ta mali ničvrednej jo je prepričal, da se je ukvarjala s tem, ker mu ona ni mogla ničesar odreči...«

V potoku teh uničujočih besed, ki zbujaajo v poslušalcih več kakor samo poklicno zanimanje, lahko Jean Marc ponuja le svoj bedni ugovor:

»To ni res!... Lažnivec, lažnivec, umazani lažnivec... To ni res...«

Mercier pa nadaljuje:

»Ko mu je povedala svoj sklep, se je uprl. Ni hotel ostati brez velikega denarja, ki ga je dobival za svoje ponarejanje. Stokrat mi je ponovila, da ljubi Jean Marc denar kot kak skopuh, stiskač, medtem ko sva ga midva imela le za nekaj, kar izdajaš; ona ga je zapravljala za svojo zbirko, jaz pa za ženske! On ga je kopicil...« — Mercier pljune Jeanu Marcu v obraz: »Tvoja vrečka! Govoril si ji: 'Hočem si napolniti vrečko!' Spravil si jo na varno, svojo vrečko! Toda prej ali slej jo bodo našli!«

»So jo že,« sporoči Belot.

Jeanu Marcu uide:

»Kako!«

Nihče se ne zmeni zanj.

»Oh, tem bolje,« odvrne Mercier, »to je zanj najhujša kazen! Pobesnel je, zagrozil ji je na edini način, ki ga zmorejo strahopetci: da jo bo izdal! Če naslednji dan, v nedeljo, preden odide, ne bo odstopila od svoje odločitve in to zajamčila z veliko vsoto, da jo bo takoj ovadil!«

Jean Marc je zaprl oči. Njegove ustnice ponavljajo: »Ni res... Ni res...« a nihče ga ne posluša. Mercier nadaljuje:

»Pomiril sem jo. Vedoč, kako nizkoten je ta potepuh, sem ji svetoval, naj mu zagrozi še sama. Dejal sem ji: 'Prepričajte ga, da nas je veliko in da mu nič ne reši kože, če nam boste vse zaupali!' Niti pomislil nisem, da bo reagiral tako brezumno! In vendar sem moral nekaj slutiti, ker sem se v nedeljo, okoli pete ure nenadoma namenil k njej.« — Glas mu preide v šepet: —

»Vse je bilo končano.«

»Kdo vam je odprl?« vpraša Picard.

»Vhodna vrata so bila priprta.«

»In mrežasta?«

»Imel sem ključ.«

»Nič drugega?«

»Ne.«

»Glej no,« pripomni Picard. »In kje ste našli žrtev?«

V letu 1975 bo Prešernova družba izdala za svoje naročnike naslednje knjige iz redne letne zbirke: Prešernov koledar 1976, roman Bena Zupančiča Plat zvona, roman Milene Mohorič Hiša umirajočih, mladinsko povest Frana Milčinskega Ptčki brez gnezda, priročnik Higiena in kozmetika. Zbirko bodo člani prejeli broširano za 70 din, vezano (koledar bo broširan) pa za 100 din. Člani, ki bodo imeli plačano članarino do 30. junija, bodo prejeli še knjigo Miška Kranjca Povest o dobrih ljudeh. Vse knjige iz te zbirke bodo prejeli člani hkrati v mesecu novembru 1975.

Vpišite se v Prešernovo družbo pri vašem zaupniku ali pa naravnost na naslov: Prešernova družba, 61000 Ljubljana, Opekarska-Borsetova 27.

sec, kolikor znaša najemnina, za takšne izredne pogoje le simboličen prispevek. Tako urejenega prostora nima trenutno nobena knjižnica takega tipa v Sloveniji. Vem pa, da oddelek, kadar je spodaj gneča, omogoča študentom študij še v eni manjši študijski sobi z desetimi sedeži.»

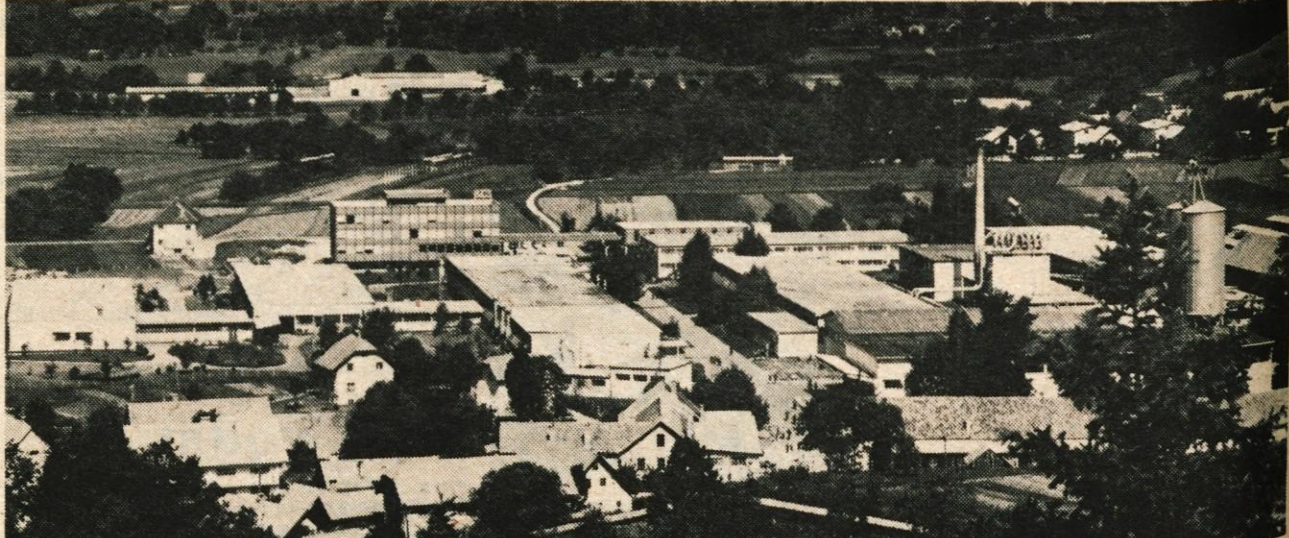
Marjana Logar, absolventka prava, doma iz Kranja: »Tu študiram približno eno leto; prej se je dalo sedeti ob knjigah tudi doma. Zdaj pa imam družino in je mir in zbranost možno dobiti le tukaj. Pridem vsak dan okoli osme ure zjutraj in študiram okoli šest ur, pred izpiti pa se ta delovnik seveda raztegne še za nekaj ur. Tudi večino literature dobim tukaj: če pa kakke zvezka ni, pa se študenti dogovorimo s knjižničarji, da nam kak učenik rezervirajo ali kako drugače poskrbe, da ni predolgega čakanja. Sploh lahko rečem, da z literaturo za študij nimam problemov. Tu nas je dokaj pisana družčina z različnih fakultet. Vsi študenti so zelo disciplinirani, nobenega hrupa ni in zbranost je popolna. Le prostor je dokaj ozek in tesen, zračenje je bolj slabo, pa to ni tako velika ovira.«

Ladka Butkovič, absolventka filozofske fakultete, doma s Planine: »Za študente, ki doma nimajo primerne prostora za študij, kot to velja zame, so prostori tega oddelka idealni. Študiram namreč lahko v posebni sobi, ki jo je oddelek zadnja leta uredil za študente višjih letnikov, absolutno. Skratka, za vse, ki študij že končujejo, pa potrebujejo za svoje delo res mir, zbranost in tudi nekaj več prostora. Ta soba tako zbranost zares omogoča. Moram reči, da ta posebna soba ni le za nekatere študente, pač pa za vse, ki bi v takih razmerah radi študirali. Ko bo moje mesto prazno, ga bo zavzel pač neki drug študent. Sicer pa me popoldne tako ni tukaj, ob 14. uri odhajam domov, da se posvetim še družini. Za to sobo študenti plačujejo mesečno najemnino in mislim, da je 20 din na me-

Janez Čimžar, absolvent filozofske fakultete, doma iz Britofa: »Prejšnja leta sem študiral v Ljubljani, v NUK, kjer so morda boljše pogoji, ker je prostor večji; zdaj ko sem absolvent, pa že kako leto redno zahajam v kranjsko študijsko knjižnico. Prehodna soba, kjer je tudi izposoja, je morda res bolj moteča kot ne a se študent na marsikaj tud navadi. Doma ne bi mogel študirati, tu pa imam vse pri roki študiram namreč primerjalno književnost in potrebujem dosti literature. Tupa ne poznam teh problemov: vsa literatura je tu, tudi periodika V knjižnici navadno preživim kar cel dan.« L. M.

Danes poteka moderna proizvodnja na 38.000 kvadratnih metrih zazidalne površine, delovni prostori pa merijo kar 88.000 kvadratnih metrov

30 let tovarne športnega orodja Elan Begunje in 25 let samoupravljanja

Med prvimi in prvi na svetu

V prelepem gorenjskem kotu, v okrilju mogočnega Stola, ob znožju strme Begunjsčice in z gozdovi pokrite Dobrče se vije lepa dolina Draga. Kraj krasi potoček Zgoša, ki šumi mimo razvalin starinskega gradu grofov Lambergov, skozi vas Begunje in se prek radovljiškega polja izteka v Savo. Pred leti je izpiral rane stoterim žrtvam fašizma, talcem, ki so našli prerani grob ob njegovem izviru.

Skrbno obdelana polja in polni sadovnjaki, bogati gozdovi in vodna sila — vse to je poleg pridnih kmetov v ta kraj že nekdanj pritegnilo podjetne roko-delce, ki so ob potoku postavili mline, žage, kovačije in druge obrtne delavnice. Ta kraj si je izbrala za svoje poslovanje tudi današnja tovarna športnega orodja Elan v Begunjah. Zgradba bivšega mlina in žage je bila primerno velika za začetek. Pionirji mladega podjetja so postali potomci obrtnikov, kovačev, mizarjev in žagarjev. Mogočni gozdovi so bili neizčrpen vir surovin. Strmi bregovi okoliških hribov pa so vzgojili krog športnikov, predvsem smučarjev, sankalcev, planincev, ki so sestavljali delovno silo za športno podjetje.

Začetki Elana, nekdanje zadruga, skokovitega razvoja do današnjega podjetja segajo v leto 1944. Takrat, med vojno je bila v Cerknem na Primorskem ustanovljena smučarska delavnica, ki je oskrbovala smučarski bataljon IX. korpusa. To je bila prva takšna udarna enota, ki je zadajala okupatorju nenehne udarce. Že takrat so na osvobojenem ozemlju organizirali prve smučarske tekme. Vse to je ustanovil in vodil partizan Rudi Finžgar.

Po vojni, ki je uničila še tisto peščico nekdanjih proizvajalcev smučič in športne ter telovadne opreme, je bilo treba začeti znova. Pobuda je zrasla na konferenci sekretariata Ljudske mladine Slovenije v Ljubljani, kjer so izbrali Rudija Finžgarja, da zbere okrog sebe še devet soustanoviteljev zadruga Elan s sedežem na Zgoši pri Begunjah na Gorenjskem.

Imena teh soustanoviteljev, ki so vklesana v zgodovino podjetja, so: Slavko Ažman, ključavničar iz Kropce, Miha Finžgar, mizar iz Prezrenja, Vlado Jurančič, dijak iz Ljubljane, Rudolf Finžgar, mizar iz Ljubljane, Jože Gašperšič, dijak iz Ljubljane, Mirko Gorše, dijak iz Ljubljane, Ivan Finžgar, mizar iz Begunj, in Janez Vipotnik, tehnik iz Ljubljane, ter pobudnik Rudi Finžgar, mizar iz Begunj.

Zadruga je bila ustanovljena 24. septembra 1945. Ko pa je 8. marca 1949 postala državno podjetje, je imela 44 članov in 19 športnih društev.

Na začetku so v glavnem proizvajali telovadno orodje in v manjši meri sanke, smučič in atletske orodje. V Ljubljani pa so odprli prvo športno trgovino — današnja trgovina Slovenija-sport. Sicer pa se je podjetje iz preprostega obrtniškega načina dela hitro razvijalo v močno industrijsko proizvodnjo.

Pomemben mejnik v razvoju tega podjetja je 16. september 1950. Takrat so na staro tovarniško zgradbo vzdali ploščo, da je upravljanje prešlo na delovni kolektiv. Izvoljen je bil prvi delavski svet, za predsednika pa Ivan Finžgar. To leto so zabeležili še en pomemben uspeh. 11. decembra so namreč izvozili v Belgijo prvi par tekmovalnih smučič. Od tedaj naprej se je izvoz nenehno povečeval.

Če sledimo nekaterim mejnikom do današnjih dni, potem moramo omeniti 29. april 1952, ko je delavski svet sklenil zgraditi novo tovarno na desnem bregu potoka Zgoša. Rekonstrukcija je trajala do leta 1956 in je prinesla pomembne rezultate. 235 zaposlenih je takrat ustvarilo za prek 2,5 milijona dinarjev proizvodov, izvozili pa so za skoraj 85.000 dolarjev. To je pomenilo več kot 30 odstotkov celotne proizvodnje.

Dve leti kasneje je tovarno zaradi številne proizvodnje loparjev za badminton zajela kriza, ki pa je trajala le leto dni. Preusmerili so se v proizvodnjo smučič.

In že leta 1962 so se v kolektivu odločili za drugo rekonstrukcijo. Odločilni korak pa so v tovarni napravili ob koncu šestdesetih let, ko so se odločili za dograditev podjetja. Veliko investicijo so omogočili Mednarodna banka za obnovo in razvoj in domače banke.

Danes je Elan poznan širom po svetu. Mirno lahko zapišemo, da je to podjetje med prvimi tremi proizvajalci smučič in prva tovarna športnega orodja na svetu. Glavni proizvodi so smučič, ki jih na leto izdelajo 300.000 parov in izvozijo 80 odstotkov. Drug proizvodni artikel so čolni iz umetnih mas. Letos jih bodo izdelali 2000 in izvozili 40 odstotkov. Na tretjem mestu pa velja omeniti še telovadno orodje, s katerim na leto opremijo okrog 200 telovadnic v državi. Kolikšna je kvaliteta tega orodja, pa govori podatek, da je na njem potekalo evropsko in svetovno prvenstvo.

Vse to ustvarja 850-članski kolektiv na 88.000 kvadratnih metrih prostora. Danes izvažajo prek 50 odstotkov proizvodnje v 40 dežel različnih kontinentov. Ob tem velja poudariti podatek, da izvažajo v veliki večini na konvertibilna področja in da je razmerje med izvozom in uvozom 2:1 v korist izvoza.

Za razvojno in raziskovalno delo na področju športne opreme ter za

uporabo in uvajanje rezultatov dela v proizvodnjo skrbi Inštitut tovarne Elan, ki je bil ustanovljen 1962. leta.

Kot rečeno so najpomembnejši Elanov izdelek smučič. Kljub hudi konkurenci na tem proizvodnem področju se je Elanu uspelo prebiti v sam svetovni vrh. Veliko najboljših skakalcev (Nemci, Japonci, Svirarji, Italijani) skače z elanovkami. Z alpskimi smučiči pa vozijo svetovni prvaki v slalomu in veleslalomu in drugi v kombinaciji za leto 1974/75 Šved Ingemar Stenmark, nova evropska prvakinja za minulo sezono Čehinja Daša Kuzmanova, evropski mladinski prvak Jugoslovčan Bojan Križaj in drugi.

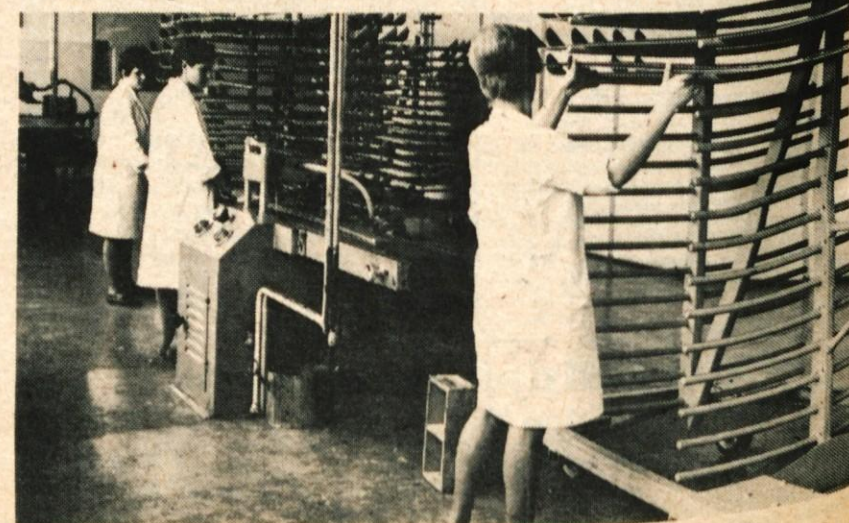
Kot dopolnilni artikel zimске sezone Elan že nekaj let uspešno proizvaja čolne na vesla, gliserje in ribiške ladjice in v zadnjem času še jadnice. In kot rečeno je Elan tudi ena največjih tovarn telovadnega orodja. Prav ta dopolnilni program Elan uvršča na prvo mesto v svetu.

V tridesetih letih obstoja in razvoja je podjetje prejelo že vrsto priznanj. Ima dve svoji trgovini v Begunjah in v Zagrebu in več predstavništev doma in v tujini. Razen tega je Elan član jugoslovanskega, švedskega, češkega in nemškega skipoola, z različnimi oblikami pa podpira domače smučarske učitelje, vaditelje in trenerje.

Danes in jutri (nekaj dni pred 30-letnico ustanovitve in štiri dni po izvolitvi prvega delavskega sveta 1950. leta) 850-članski kolektiv tovarne športnega orodja Elan Begunje slavi v znamenju razvojnih uspehov, v znamenju med prvimi in prvega na svetu. Ta uspeh so dosegli v tridesetih letih po osvoboditvi, ko so poleg vsega 300 delavcem pomagali pri reševanju stanovanjskih problemov, ko so poskrbeli za rekreacijo in družbeno prehrano in nenehno prispevali k standardu kraja in širše skupnosti. Za vse dosežene uspehe jim ob sedanjem jubileju velja čestitka.

Takšni so bili prvi začetki Elana

Pri proizvodnji smučič so osvojili najmodernejši tehnološki postopek